

The Project Gutenberg eBook of Makbeto, by William Shakespeare

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Makbeto

Author: William Shakespeare
Translator: D. H. Lambert

Release date: January 8, 2015 [EBook #47913]

Language: Esperanto

Credits: Produced by Andrew Sly, Brenda Lewis, Keith Edkins and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net>
(This book was produced from scanned images of public domain material from the Google Print project.)

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MAKBETO ***

SHAKESPEARE

MAKBETO

Tradukita de

D. H. LAMBERT, B. A. (Oxford)

Fratulo de la Brita Esperantista Asocio
Profesoro aprobita de la S. F. p. p. E.

PARIS

LIBREJO HACHETTE KAJ K^{io}

79, BOULEVARD SAINT-GERMAIN, 79

1908

Tous droits réservés.

AL LA FRANCA ESPERANTISTARO

ANTAŬPAROLO.

El la kvar famekonataj tragedioj, «Hamleto» prezentas al ni la karakteron de homo, kontraŭbatalanta kontraŭ grava devo, por kies plenumo li sin sentas tro malforta, «Otelo» la terurajn rezultatojn de ĝeloza spirito, «Julio Cezaro» la funkciadon internan de nobla animo (tiu de Bruto), kiu sin dediĉas al la supermezura tasko de patrujamulo, alvokita al la restarigo de popolaj rajtoj: «Makbeto» tamen ekscitas nian simpatian al bravulo, ankaŭ patrujamulo, sed kiu, antaŭenpuŝata de sia edzino kaj de povoj supernaturaj, atingas la celon de sia ambicio per krimoj, spite la avertado de sia konscienco. La moralajo ne bezonas klarigon, kaj rememorigas al ni la Nemesison de la grandaj antikvaj grekaj dramoj, kiu ĉiam sekvas la postsignojn de malbonfarintoj. En neniu parto de nia nacia poeto sin trovas pli belaj frazaroj, pli brila imagado, pli profunda kono de la homa naturo.

MAKBETO

Dramo en kvin aktoj

PERSONOJ

DUNKANO, reĝo de Skotlando.
MALKOMO }
DONALBENO } nobeloj de Skotlando.
MAKBETO }
BANKVO } nobeloj de Skotlando.
MAKDUFO }
LENOKSO }
ROSSO }
MENTETO } nobeloj de Skotlando.
ANGUSO }
KATNESO }

FLEANCO, filo de Bankvo.
SIVARDO, grafo de Nordhumberlando,
generalo de la angla militistaro.
JUNA SIVARDO, filo de la grafo de
Nordhumberlando.
SETONO, oficiro el la sekvantaro de
Makbeto.
FILO DE MAKDUFO.
ANGLA KURACISTO.
SKOTA KURACISTO.
SERĜENTO.
PORDISTO.
MALJUNULO.
ŜIA GRAFINA MOŜTO MAKBETO.
ŜIA GRAFINA MOŜTO MAKDUFO.
SINJORINO el la sekvantaro de Ŝia Grafina
Moŝto Makbeto.
HEKATEO.
TRI SORĈISTINOJ.
Nobeloj, sinjoroj, oficiroj, soldatoj,
mortigistoj, servistoj kaj sendatoj.
La Spirito de Bankvo, kaj aliaj fantomoj.

La agado havas lokon en Skotlando; escepte je la fino de la kvara akto, kiam ĝi havas lokon en Anglujo.

MAKBETO

AKTO UNUA

SCENO UNUA

Vasta erikejo. Fulmotondras.

Venas TRI SORĈISTINOJ.

UNUA SORĈISTINO.

Ĉu ni, dum la fulmo skuas

Kverkojn, kaj la tondro bruas,
Nin revidos?

DUA SORĈISTINO.

Post movado
Kaj batiĝ' de batalado.

TRIA SORĈISTINO.

Tiam nia reeliro
Estos antaŭ sunsubiro.

UNUA SORĈISTINO.

Kie?

DUA SORĈISTINO.

Sur la erikejo.

TRIA SORĈISTINO.

Kun Makbet' la renkontejo.

UNUA SORĈISTINO.

Venas mi, ho katspirito!

DUA SORĈISTINO.

Bufspirito vokas min. Baldaŭ, baldaŭ!

ĈIUJ.

La malbela estas bela
Al ni, kaj la bel' malbela.
Flugu ni tra la aero,
L' abomena atmosfero.

Sorĉistinoj malaperas.

SCENO DUA

Tendaro apud Foreso.

Trumpetado post la scenejo. Venas la reĝo DUNKANO, MALKOMO, DONALBENO, LENOKSO, kun sia sekvantaro. Ili renkontas vunditan serĝenton.

DUNKANO.

Ho, kiu estas tiu sangkovrito?
Li ŝajne povos doni la plej novan
Rakonton pri l' ribelo.

MALKOMO.

Tiu estas
Serĝento, kiu kun bravec' batalis,
Por ke mi ne kaptiĝu per la manoj
De malamikoj.

Mi salutas vin,
Vi kuraĝulo, mia kamarado.
Klarigu al la reĝo, kiel staris
L' afero, kiam vi forlasis ĝin.

SERĜENTO.

La rezultato ŝajnis same duba,
Ol kiam forta paro da naĝantoj,
Plektitaj kune per la lacaj brakoj,
Malhelpas la ekzercon de l' naĝarto.
La senkompata Makdonaldo (inda

Je l' nom' de ribelanto, ĉar spiriton
Li havas la malbonan de l' diablo)
Aregon amasigis konfuzitan
El sia okcidenta insularo,
Kaj per la helpo de ŝanĝema sorto
La malbenito jam sukcesis.—Tamen
Makbeto,—kiu plene la titolon
Meritas de heroo,—glav' en mano,
Jam sangkolora pro senĉesaj agoj
De batalad', bravulo sen komparo
Eltranĉis vojon inter batalantoj,
Ĝis Makdonaldon li, vizaĝo kontraŭ
Vizaĝo, ekatakis, kaj rapide
Li senceremonie lian kapon,
Laŭ du duonoj distranĉitan, fiksas
Sur la remparojn de kastelo nia.

DUNKANO.

Ho kuraĝulo, mia brava kuzo!

SERĜENTO.

Kiel ŝippereigaj fulmotondroj
Naskiĝas en kvieta regiono,
En kiu la ĝojiga suno brilas,
Tiel de l' fonto mem de la feliĉo
Aperis malfeliĉo:—reĝo nobla,
Apenaŭ la justec' la insulanojn
Devigis kuri, kiam jen la reĝo
De Norveguj' l' okazon profitante,
Kun bataliloj nove poluritaj,
Kaj fortaj kaj senlacaj soldataroj
Komencis nin ataki.

DUNKANO.

Ĉu ne tio
Timigis Bankvon kaj Makbeton?

SERĜENTO.

Vere,
Sammaniere kiel la paseroj
Timigas aglojn, la lepor' leonon!
Por al vi doni la rakonton veran:
Kun la fortego de l' Vulkan' forĝanta,
Je l' malamikoj ili martelumis,
Kvazaŭ banontaj sin en ruĝa sango,
Kaj konstruontaj domon el kranioj;
Sed mi ne scias—mi svenema estas—
Alportu kuracilojn por la vundoj.

DUNKANO.

Paroloj viaj kaj la vundoj vin
Honorindigas. Ho! la kuracistojn
Venigu!

Eniras Rosso.

Sed kiu venas?

MALKOMO.

L' inda Graf' de Rosso.

LENOKSO.

Mieno lia montras maltrankvilon,
Kvazaŭ strangajojn li rakontos.

ROSSO.

Dio

La reĝon gardu!

DUNKANO.

Nobla graf', de kie
Vi venas?

ROSSO.

De Fiflando, alta reĝo.
Kie fiere flirtas la standardoj
Norvegaj, insultante la landanojn
Per la malvarma ventumado sia.
La reĝo mem kun granda soldataro,
Helpate de senhonta perfidulo,
Graf' de Kordor', komencis la batalon,
Ĝis, kvazaŭ sub la ŝildo de Belono,
Makbeto kontraŭstaris lian forton,
Kaj, en armaĝ' de l' kapo ĝis piedoj,
Al glav' de l' ribelanto sian glavon
Kuraĝe prezentante, fine restis
Venkinto.

DUNKANO.

Senmezure mi gratulas.

ROSSO.

Nun Sveno, reĝo de la Norvegujo,
Proponas la ĉesigon de l' batalo,
Por enterigi siajn mortigitojn;
Sed ni konsentis nur kondiĉe, ke
Li el la reĝa kest' dek mil dolarojn
Elspezu, por profito de la ŝtato.

DUNKANO.

Neniam plu la grafo de Kordoro
Malbonon faros kontraŭ nia lando;
Proklamu, ke li tuj ekzekutadon
Suferos, kaj Makbeto anstataŭos
Lin pri titolo kaj pri havo liaj.

ROSSO.

Ordonoj viaj baldaŭ plenumiĝos.

DUNKANO.

Makbet' rekompencinda nun posedos
De li perditajn juste la honorojn.

Ĉiuj foriras.

SCENO TRIA

Erikejo. Tondro bruas.

Venas la TRI SORĈISTINOJ.

UNUA SORĈISTINO.

Kien vi iris, fratino?

DUA SORĈISTINO.

Por mortigi porkojn.

TRIA SORĈISTINO.

Fratino, kien vi?

UNUA SORĈISTINO.

Maristedzino havis sur genuoj
Kaŝtanojn, manĝadante, manĝadante.
«Ho, al mi donu» diris mi. «Foriru»,
Senhonte la malbelulino kriis!
Foriris ŝia edzo al Alepo,
Ŝipestro de la Tigro:
Sed ha! sen velo aŭ remilo,
Travojaĝante en kribrilo,
Mi venĝos min al ŝi.

DUA SORĈISTINO.

Mi al vi donos fortan venton.

UNUA SORĈISTINO.

Koran dankon kaj konsenton.

TRIA SORĈISTINO.

Duan venton donos mi.

UNUA SORĈISTINO.

Mi da ventoj havas pli,
Kaj de ĉiu ĉielparto
Mi alportos, per sorĉarto,
La blovegona kiel vipon
Por batadi lian ŝipon.
Ĉiunokte vekiĝema,
Li fariĝos malgrasema,
Ĉar la iompostioma
Velko estos superhoma;
Kvankam li la vivon savos,
Li la ŝippereon havos.
Jen vidu!

DUA SORĈISTINO.

Montru, montru.

UNUA SORĈISTINO.

Dikan fingron de piloto,
Kiu estis dronigoto!

Tamburado post la sceno.

TRIA SORĈISTINO.

Aŭdu, kia tamburado!
De Makbeto la parado.

Ili dancas ĉirkaŭ la kaldrono.

ĈIUJ.

Ĉiuloken kurieroj
Tra la maroj kaj la teroj,
Man' en mano, tri knabinoj,
Ni rondiras sortulinoj.
Fojojn tri por vi, knabino,
Tri por ĉiu sorĉistino,
Ĉar, vi scias, trio tria
Estas laŭ regulo nia.

Venas Makbeto kaj Bankvo.

MAKBETO.

Taghorojn tiel belajn, en malbelajn
Ŝanĝitajn, jam neniam mi memoras.

BANKVO.

Kiom da mejloj ĝis Foreso?—Kiu
Ĉi tiuj estas, kun vizaĝoj palaj
Kaj strangaj vestoj; kvazaŭ ili estus
Ne terloĝantoj, tamen staras sur

La tero? Ĉu vi vivas? Ĉu al vi
Demandojn fari ni nun povas? Ŝajne
Vi donas signojn de prudento homa,
Tuŝante ĉiu la malgrasajn lipojn
Per la maldika fingro:—Vi virinojn
Similas, sed la barboj min kredigas,
Ke vi ne estas tiaj.

MAKBETO.

Se eble diru, kiuj estas vi?

UNUA SORĈISTINO.

Makbet', salutojn, grafo de Glamiso!

DUA SORĈISTINO.

Makbet', salutojn, grafo de Kordoro!

TRIA SORĈISTINO.

Makbet', salutojn, la estonta reĝo!

BANKVO.

Sinjoro, kial tremas vi pro timo
De profetaĵoj tiel feliĉigaj?
Ĉu vi fantaziaĵoj de l' imago
Nur estas, aŭ en vero tio, kio
Vi ŝajnas esti? Vi salutas mian
Kunulon, lin ĝentile gratulante
Pri nuna la favor', kun antaŭdiroj
Pri nobeliĝ' estonta, kaj esperoj
Eĉ pri reĝeco de li atingebla,
Igantaj lin distrita esti: vi
Al mi nenion diras. Se vi havas
La antaŭscion pri la estonteco,
Do tion, kion sort' mistera naskos,
Al mi sciigu, kiu nek petegas
Favorojn, nek minacojn viajn timas.

UNUA SORĈISTINO.

Salutojn!

DUA SORĈISTINO.

Salutojn!

TRIA SORĈISTINO.

Salutojn!

UNUA SORĈISTINO.

Pli malgranda ol Makbeto,
Kaj pli granda.

DUA SORĈISTINO.

Malfeliĉa,
Tamen ol li pli feliĉa.

TRIA SORĈISTINO.

Vi, ne reĝo, reĝojn naskos.
Do Makbet' kaj Bankv', salutojn!

UNUA SORĈISTINO.

Bankvo kaj Makbet', salutojn!

MAKBETO.

Parolintinoj pri sekretoj, haltu;

Klarigu; pro la morto de Sinelo
Mi nepre estas grafo de Glamiso,
Sed kiel de Kordoro? De Kordoro
La grafo vivas en prospero plena,
Kaj, ke mi reĝ' fariĝos, nekredinde
Estas egale kun la lasta diro.
Klarigu do, de kie vi ricevis
Novaĵon tiel strangan? kaj por kio
Sur tiu ĉi dezerta erikejo
Vi nin haltigas por proklamoj tiaj.
Parolu, mi ordonas.

La sorĉistinoj malaperas.

BANKVO.

La tero, same kiel l' akvo, havas
Vezikojn; ili estas samaspecaj.
Sed kien ili neniigis?

MAKBETO.

En

L' aeron ĉio tio, kio ŝajnis
Korphava, fluidiĝis, same kiel
Vaporo en la venton. Se nur ili
Ĉi tie restus!

BANKVO.

Ĉu en vero antaŭ

Okuloj niaj ili sin prezentis,
Aŭ ĉu ni manĝis tiun frenezigan
Radikon, kiu la prudenton homan
Dormigas?

MAKBETO.

Infanoj viaj estos reĝoj.

BANKVO.

Vi

Mem reĝo estos.

MAKBETO.

Ankaŭ grafo de

Kordoro, ĉu ne vere?

BANKVO.

Jes, precize

Laŭ tiu melodio. Kiu venas?

Venas Rosso kaj Anguso.

ROSSO.

La reĝo ĝoje aŭdis la rakonton,
Makbet', pri la sukceso via, kaj
Sciinte, kiel vi la vivon riskis,
Kontraŭstarante la ribelantaron,
Ŝanceliĝante inter la deziro
Sufiĉe vin laŭdadi, kaj l' admiro
Al tiaj heroaĵoj, li silentis:
Kaj poste inter la norvegaj vicoj
Li trovas vin senlace batalantan,
Netimigitan per terura morto,
Al kiu vi aliajn sendis.
Kaj kiel dum la vintra nordblovego
Hajlero post hajlero falas teren,
Tiele kurier' post kuriero
Konfirmis la novaĵon, laŭdegante
Al nia reĝo la konduton vian
En la defendo de reĝregno lia.

ANGUSO.

Ni venas por saluti vin dankeme
De lia reĝa moŝto:
Heroldoj kvazaŭ, por vin alkonduki
Al li ni mem, ne por vin rekompenci.

ROSSO.

Kaj, kiel garantio de honoro
Pli granda, kiu sekvos, li ordonis
Ke mi vin nomu grafo de Kordoro:
Per kiu do titolo nun tutkore
Mi vin salutas, nobla grafo, ĉar
Ĝi estas via.

BANKVO.

Kion! Ĉu paroli
Al ni la veron la diablo povas?

MAKBETO.

La grafo de Kordoro vivas: kial
Vi vestas min per roboj ne la miaj?

ANGUSO.

Jes, tiu, kiu ĝis nun estis grafo,
Ankoraŭ vivas, kondamnito tamen
Laŭ la verdikto justa de la reĝo.
Ĉu kun la Norvegaro li kuniĝis,
Aŭ per sekreta help' la ribelantojn
Subtenis, aŭ kun ambaŭ kunlaboris,
Por ruinigo de patrujo sia,
Ne scias mi: sed perfidaĵoj kontraŭ
La reĝaland' pruvitaj, kaj de li
Eĉ konfesitaj, lin detruis.

MAKBETO.

(Flanken.) Ha!
Glamiso mi, kaj grafo de Kordoro:
Venonta tamen estas la plej granda.
(Al Rosso kaj Anguso.) Por via ĝentileco korajn
dankojn.
Ĉu vi ne preĝas, ke infanoj viaj
(Al Bankvo.) Regnestroj estu, kiam tiuj, kiuj
Min nomis grafo de Kordor', promesis,
Ke ili seĝon honorindan havos?

BANKVO.

Se vi al tiu diro volus fidi,
Vi povus kredi eĉ, ke la reĝeco
Al vi, Kordoro, estas atingebla.
Mirinde tamen estas, ĉar tre ofte
Por malbonigi la animojn niajn
L' inferaj potenculoj veron diras,
Kaj en aferoj bonaj niajn korojn
Per malgrandaĵoj gajnas, faligontaj
Nin poste en aliaj, kiuj traktas
Esperojn niajn pri ĉiela vivo,
Por pereigi nin.

(Al Rosso kaj Anguso.)

Kun vi parolon, kuzoj.

MAKBETO.

(Flanken.) Du veraĵoj
Diritaj estas, kvazaŭ la prologoj
Al la majesta akto, kiu faros
La prezentadon de la reĝa temo.
(Al Rosso kaj Anguso.)
Mi dankas vin. (Flanken.) Ĉi tiu instigado

Supernatura certe povas esti
Nek bona, nek malbona;—la rezonoj
Ĝin pruvas.—Se malbona, kial certan
Ĝi faris jam promeson pri sukceso?—
Mi estas grafo de Kordor';—se bona,
Kial al sugestio cedi, kies
Fantaziaj' terura rigidigas
Hararon mian, kaj la koron igas
Batadi nenature, malgraŭ ĝia
Fikseco, kontraŭ miaj ripoj? Timo
Estanta ŝajnas malpli konfuziga,
Ol la imago pri estonta faro:
L' ideo teruriga pri mortigo
Animon mian tiel forte skuas,
Ke la agado restas nur pensado,
Kaj nur la estonteco sin prezentas
Al la spirito mia.

BANKVO.

Ho kunuloj,
Rigardu kiel nia kamarado
Distrita estas.

MAKBETO.

(Flanken.) Se la sorto faros
Min reĝo, sorto sen agado mia
Min ankaŭ kronu.

BANKVO.

Vidu, li surmetas
Honorajn novajn, kiel novajn vestojn,
Al kiuj ni bezonas ĉiam tempon,
Por kutimiĝi al ilia uzo.

MAKBETO.

(Flanken.) Okazu kio ajn, per homa forto
Venkebla estas ĉio, krom la morto.

BANKVO.

Makbeto inda, ni deziron vian
Atendas.

MAKBETO.

Mi pardonon vian petas,
Sinjoroj, forgesaĵojn rememori
Penante. Via daŭra afableco
Sur mia koro, kvazaŭ sur registro,

(Al Bankvo.)

Skribita restas.—Iru ni al reĝo.—
Pripensu la okazintaĵon; juste
Ni, elkonsiderinte la aferon,
Pri ĝi parolu kune nekaŝeme.

BANKVO.

Plezure.

MAKBETO.

(Al Bankvo.) Do sufiĉe. (Al ĉiuj.) Ni foriru.

Ĉiuj foriras.

SCENO KVARA

Foreso. Salono en la palaco.

Trumpetado. Venas DUNKANO, MALKOMO, DONALBENO, LENOKSO, kaj ilia sekvantaro.

DUNKANO.

Ĉu la ekzekutado de Kordoro
Jam plenumiĝis? La komisiitoj
Revenis?

MALKOMO.

Ne ankoraŭ, via Moŝto.
Sed ĵus parolis mi kun ĉeestinto
Ĉe lia morto, kiu al mi diris
Ke siajn perfidaĵojn li konfesis
Tre malkaŝeme, petis la pardonon
De via reĝa moŝto, kaj spiriton
Penteman montris: lia adiaŭo
Al vivo lian vivon plej ornamis.
La morton li renkontis tiel, kiel
Volante la trezoron plej valoran
Forlasi, kvazaŭ nur senutilaĵon.

DUNKANO.

Neeble estas el vizaĝo homa
Diveni, kion lia kor' pripensas.
Al li mi vere estus konfidinta
La tutan mondon.

Venas Makbeto, Bankvo, Rosso, kaj Anguso.

Kuzo plej fidinda.

La sento de maldankemeco mia
Min malĝojigis; ne egalvaloras
Meriton vian mia rekompenco,—
Se inter la pezil' kaj la pesilo
Egalapezo restus! Sed en vero
Ne elpagebla estas mia ŝuldo.

MAKBETO.

Deziro mia servi mian reĝon
Meriton sian portas. Via moŝto
Akceptu miajn devojn, kiuj celas
Servadi vian tronon kaj infanojn,
Nur plenumebajn per konstanta zorgo
Protekti vian vivon kaj honoron.

DUNKANO.

Alproksimiĝu, brava militisto,
Vi estas la plantaĵo mia, ĉiam
Klopodos mi, ke vi kreskadu plene.
Ho nobla Bankvo, ankaŭ meritinda
Vi estas, kaj bonfamo via iru
Tra l' mondo: do mi ĉirkaŭprenu vin,
Kaj ĉe la koro tenu.

BANKVO.

Se mi tie
Fariĝos fruktodona, la rikolton
Akceptu, reĝo mia.

DUNKANO.

Kortuŝite
Pro troo de ĝojeco, mi la larmojn
De malĝojeco sentas: filoj, grafoj,
Parencoj, kaj plej karaj, sciu ĉiuj
Ke ni ordonas, ke reĝrajtojn niajn
Malkomo nia fil' plejaĝa havu,
Kaj lin ni nomas Princ' de Kumberlando,
Kaj li ne nur titole honoriĝu.
Sed nobeligosignojn, kvazaŭ astroj,
Sur ĉiujn meritintojn mi lumigos.
For, for, al Inverneso, kie ni
Per plej intimaj sentoj kunaliĝos.

MAKBETO.

Mi mem fariĝos la antaŭiranto,—
Por plezurigi la edzinon mian
Pri la alven' de via reĝa Moŝto;—
Do forpermeson petas.

DUNKANO.

Ĝis revido.

MAKBETO.

(Flanken.) La Princ' de Kumberlando! Tiu estos
Nesuperebla malhelpaĵo, aŭ
Mi povos supersalti ĝin, ĉar meze
De vojo mia kuŝas ĝi. Vi steloj,
Lumigu ne al miaj nigraj celoj:
L' okulo ekdormeme palpebrumu,
La man' dezirojn miajn elplenumu.

Foriras.

DUNKANO.

Jes, nobla Bankvo, li bravulo estas:
Kaj liajn farojn laŭdi mi laciĝos
Neniam, kvazaŭ ĝuus mi senĉesan
Festenon. Ni rapidu por ĉeesti
En lia domo, kien li antaŭe
Foriris, por gasteme nin akcepti:
Senegalulo estas li.

Tamburado. Ĉiuj foriras.

SCENO KVINA

Inverno. Ĉambro en la kastelo de Makbeto.

Venas ŜIA GRAFINA MOŜTO MAKBETO, legante leteron.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

«Ili renkontis min dum la tago de mia sukceso; kaj per la rezultato mi konstatis, ke ili posedas scion supernaturan;—kiam mi deziregis fari pluajn demandojn, ili fariĝis aero, en kiu ili malaperis.—Dum mi staris distrite miregigita, alvenis senditoj de l' reĝo, kiuj min salutis «Grafo de Kordoro», per kiu titolo antaŭe la sortulinoj min salutis, antaŭdirinte la estontecon per, «Al vi salutojn, la estonta reĝo!» Ĉi tion mi kredis bone sciigi al vi, la plej kara partoprenantino en mia nobeliĝo, por ke vi kunĝoju kun mi, sciante bone la nobeligon promesitan. Tion atente pripensu, kaj adiaŭ.»

Glamis' vi estas, kaj Kordor', kaj estos...
Laŭ la promeso. Mi malfidas tamen
Naturon vian, kiu tro posedas
Da homa bonkoreco, por sin turni
Al tia senkompata entrepreno.
Vi celas nobelecon; la gloramo
Al vi ne mankas, sed la harditeco
Per kiu la gloramo devos agi.
La altajn celojn volas vi atingi
Honeste, vi deziras la rikolton
Maljuste akiritan ĝui, tamen
Vi timas entrepreni la rimedojn,
Per kiuj havo estas atingebla.
Ĉi tien venu, ke mi la kuraĝon
Al vi enspiru kaj per la pikilo
De mia lang' incitu vin al ĉio,
Per kio vi posedos l' aŭreolon
De l' pov' supernatura de la sorto,
Al vi, por la kronado, promesitan.

Venas servisto.

Pri kio vi alkuras?

SERVISTO.

Nia reĝo
Hodiaŭ nokte tien ĉi alvenos.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Vi freneziĝas: ĉu ne via mastro
Kun li sin trovas? kaj, se estus vere,
Li min sciigus pri la pretigado.

SERVISTO.

Sed, al vi plaĉu, estas vere: venas
La grafo; unu el kunuloj miaj
Lin antaŭiras tiel rapidege,
Ke li apenaŭ inter la spiregoj
Novaĵon tiun povis al mi diri.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Prizorgu lin, senditon pri gravaĵoj.

Servisto foriras.

Raŭkvoĉa estas eĉ la korvo, kiu
Proklamas la eniron de Dunkano
Sub nian remparitan fortikaĵon.
Alproksimiĝu, vi spiritoj, kiuj
Direktas homajn pensojn, nun, mi petas,
Malvirinigu, kaj plenigu min
De l' kapo ĝis piedoj je kruela
Senkompatec'! Densigu mian sangon,
Vi baru ĉiujn eblajn alirejojn
Al pento, tiel ke nenia sento
Bedaŭra pri la celo teruriga
Ŝancelu min, nek inter ĝi kaj ĝia
Efiko estu iu ripoztempo!—
Vizitu miajn mamojn, kaj la lakton
En galon ŝanĝu, vi servantspiritoj
Mortigaj, kie ajn vi, nevideblaj
De la okuloj homaj, konspiradas,
La belon por difekti en naturo.
Nebula nokto, venu, en mantelo
De la plej densa fumo de l' infero,
Por ke armilo mia ne ekvidu
La ŝiron per tranĉrando sia akra
Faritan, nek la ĉieluloj, tra
Mallumo rigardante, ekkriegu:
«Ho, haltu, haltu!»

Venas Makbeto.

Jen vi honorinda
Glamis'! Kordoro nobla! salutota
Estonte per eĉ pli majesta nomo:
Leteroj viaj igis min transpasi
La nesciantan nunon, kaj mi sentas
Ke l' estonteco jen ĉeestas.

MAKBETO.

Kara
Edzin', hodiaŭ nia reĝo venas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Kaj kiam li foriros?

MAKBETO.

Li intencas
Foriri morgaŭ.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ho, foriron lian
Morgaŭa sun' neniam devas vidi!
Vizaĝo via, mia Grafa moŝto,

Similas libron, kies sur folioj
Strangaĵojn oni legas. Por pasigi
La tempon enmaskigu la vizaĝon,
Kaj faru la ŝajnigon de plezuro.
Per via mano, lango kaj okulo
La rolon ludu de la gastiganto:
Mienon havu de senkulpa floro,
Sed estu la vipero subkuŝanta.
La gaston, kiu venas, ni regalu;
Kaj dum ĉi tiu nokto vi konfidu
Al mi l' aferojn, kiuj dum la tagoj
Estontaj al ni donos la mastrecon,
Jes, la superregecon en la lando.

MAKBETO.

Ni plue kunparolos.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ne, konstanta
La sintenado estu, la koloro
Ŝanĝita ĉiam montras malfortecon.
Al mi la faron lasu.

Ili foriras.

SCENO SESA

Inverneso. Antaŭ la kastelo de Makbeto.

Trumpetado kaj torĉoj. Venas DUNKANO, MALKOMO, DONALBENO, BANKVO, LENOKSO,
MAKDUFO, ANGUSO, kaj ilia sekvantaro.

DUNKANO.

Kastelo tiu ĉi lokiĝis bone.
L' aero kun varmeta dolĉa spiro
La sentojn niajn ĉarme refreŝigas.

BANKVO.

Ĉi tiu vizitanto dum somero,
Amanto de sanktejoj, la hirundo
Konfirmas la impreson, ke ventetoj
Ĉielaj amindumas la naturon
Ĉi tie per spirado sia dolĉa:
Ne estas bret', apogo, nek angulo,
Sur kiu ĝi la neston ne konstruis,
Lulilon kvazaŭ, kie la idaro
Ripozas; mi observis ofte, kie
Ĉi tiuj birdoj naskas kaj loĝadas,
L' aero havas dolĉan bonodoron.

Venas Ŝia grafina Moŝto Makbeto.

DUNKANO.

Regalantino mia jen alvenas!
La amo nia kontraŭ vi kaj viaj
Bezonas dankon. Tiamaniere
Vi petu Dion, ke li rekompencu
Nin pro penadoj viaj, kiujn kaŭzis
La amo nia.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Al vi nia servo,
Se eĉ pli ol centfoje plenumita,
Ne egaligus sin al la honoroj,
Per kies pezo via reĝa Moŝto
Nin ŝarĝas; pri la nunaj kaj antaŭaj
Ni ĉiam restos viaj petantuloj
Al la ĉielo.

DUNKANO.

Kie nun sin trovas
La grafo de Kordoro? Ni lin sekvis
Post la kalkanoj, por lin anstataŭi,
Kiel la pretigonto, sed li rajdis
Rapide, kaj intencoj liaj karaj
Lin antaŭ ni alportis hejmen. Nobla
Gastigantino, ni hodiaŭ nokte
La gasto via estas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ni, servantoj
De via Moŝto, metas la infanojn,
Propraĵon, kaj nin mem en vian konton,
Por ke, saldante ĝin dankeme, ni
Redonu tion, kio estas via.

DUNKANO.

La manon donu; kaj min enkonduku
Al mia gastiganto; ni lin amas
Tre kare kaj al li komplezojn niajn
Daŭrigos. Laŭ permes' afabla via.

Ili foriras.

SCENO SEPA

La kastelo de Makbeto.

Trumpetado kaj torĉoj. Venas festenordiganto kaj kelkaj servantoj, portantaj pladojn kaj manĝilaron, kiuj trapasas la scenejon. Poste venas MAKBETO.

MAKBETO.

Se la faraĵo estas plenumebla,
Ju pli farota baldaŭ, des pli bone.
Se post la mortigad' nenio restus
Timinda, kaj ni nur la rezultaton
De l' ago plenumita povus ĝui,—
Se, post ĉi tiu sola frapo, ni
Rigardi povus kun okul' trankvila
La estontecon de la homa vivo,
Sen tim' kaj sen teruro ni atendus
La vivon, kiu restas trans la tombo.
Sed eĉ sur tiu ĉi terglob' ni trovas
La punon pro Diaĵo ofendita,
Kaj tiuj samaj iloj, kiujn homoj
Pretigas kontraŭ siaj kunvivantoj,
Deturnas ofte la tranĉrandojn kontraŭ
La elpensintoj de malbonaj faroj.
La vinon venenitan por aliaj
Al ni justec' severa en pokalo
Prezentas, por ke ĝin ni mem eltrinku.
Al mi Dunkan' duoblamaniere
Konfidi rajtas; ĉar unue mi
Per sangligilo, kaj per sankta devo
Al mia reĝo estas devigata
La rolon ludi de amik' fidela;
Mi, due, kiel lia gastiganto,
La pordojn devus fermi, forte bari
Kontraŭ la mortigonto, ne mediti
Mi mem la morton lian; jen Dunkano
Kun tia majesteco sian tronon
Okupis, kaj la ŝarĝon de la reĝa
Ofico tiel sen kulpeco portis,
Ke liaj virtoj, kvazaŭ dianĝeloj,
Sonigus tondrobuan trumpetadon,
Mortigon lian kontraŭprotestante;
Kaj la kompat' enmaskigite kvazaŭ

Infano dolĉa, aŭ la kerubaro
Ĉiela, sur ĉevaloj nevideblaj
Tra la aer' radjante, la malpian
Faraĵon al la tuta mond' proklamus,
Kaj mar' da larmoj ĉion subakvigus.
Mi havas ne kuraĝon al l' afero,
Nur efektive la gloramon, kaj
Gloramo estas incitilo, kiu,
Spronante ĝis tro alta monta pinto,
Faligas homojn en profundegaĵon.

Venas Ŝia grafina Moŝto.

Ho, kio nova?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ĵus la vespermanĝon
Li finis; kial vi de li eliris?

MAKBETO.

Ĉu li pri mi demandis?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Vi ne scias!

MAKBETO.

Ni ne antaŭeniru pri l' afero;
Li alte min honoris; kaj de ĉiuj
Reputacion oran mi akiris,
Brilegon kies devus mi konservi,
Ne lasi tiel baldaŭ makuliĝi.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ĉu vi tro multe da espero trinkis
Hieraŭ, kaj post dormo vi vekigis,
Resaniĝinta de l' esperdiboĉo,
Pentema, palvizaĝa? De nuntempo
Mi scios kiel taksi vian amon.
Ĉu volas vi postmeti la kuraĝon
Post la deziro? Ĉu vi do rezignas
De vivo la plej noblan ornamaĵon,
Malkuraĝul' laŭ via propra sento,
Dirante, «volus mi, se mi kuraĝus»,
Simile al la kato, kiu timis
Pro piedmalsekiĝo kapti fiŝojn?

MAKBETO.

Mi petas vin, silentu: ĉion, kio
De vir' farebla estas, kiel viro
Mi farus; kiu fari pli kuraĝus
Ne estas viro.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Tial, kia besto
Instigis vin al tia entrepreno?
Ĉar, kiam vi kuraĝis ĝin elfari,
Vi estis viro; kaj ju pli vi ludus
La rolon proponitan, des pli viro
Vi estus. Nek la tempo nek la loko
Konvenis tiam, kaj vi volis ambaŭ
Eltrovi: ili nun tre decas, tamen
Ilia konveneco vin timigas.
Patrino mi la dolĉan senton konis,
Donante al suĉanta infaneto
Nutraĵon, dum ĝi ridetante kuŝis.
Sed la mampinton mi el la sendentaj
Dentkarnoj tirus, kaj al ĝi frakusus
Sur ŝtonojn kapon, se mi tion estus
Ĵurinta, kiel ĵuris vi pri l' faro.

MAKBETO.

Sed se ni malsukcesus.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Malsukcesus!

Firmigu tamen la kuraĝon vian,
Kaj ni ne malsukcesos. Dum Dunkano
Eldormos,—ĉar vojaĝo la laciga
Allogos dormon al okuloj liaj—
La du servistojn, kiuj staras garde,
Per vino kaj festeno malsobrigos
Mi tiel, ke memoro, la gardisto
De l' cerbo, estos vere nura fumo,
La domo, kie la prudento loĝas,
Similos alĥemian miksilujon.
Do kiam ili havos la spiritojn
En malmodera dormo entrempitajn,
Ho kion ni ne povos pri Dunkano
Neprotektata fari? kaj la kulpon
Aljuĝi al servistoj liaj, kiuj
Respondos pri ĉi tiu granda krimo?

MAKBETO.

Nur virinfanojn nasku, ĉar spirito
Sentima via devus sin enigi
En virojn sole. Ĉu ne oni kredos,
Post kiam ni ĉi tiujn dormemulojn
Per sang' ŝmirintaj estos, kaj iliajn
Ponardojn proprajn estos manuzintaj,
Ke ili estas liaj mortigintoj?

ŜIA GRAFINO MOŜTO.

Aliamaniere kiu kredi
Kuraĝos, kiam ni pri lia morto
Nekonsoleblan bruan funebradon
Elkrios?

MAKBETO.

Mi sentas nun animfortecon, ĉiun
El miaj membroj al ĉi tiu faro
Terure fortigante. For, la tempon
Kun ŝajno de senzorga ĝoj' pasigu,
Ridetoj kordoloron enmaskigu.

Ili foriras.

AKTO DUA

SCENO UNUA

Inverneso. Korto de la kastelo de Makbeto.

Venas BANKVO, kaj FLEANCO, portante antaŭ li torĉon.

BANKVO.

Kioma horo, knabo?

FLEANCO.

La luno jam subiris: sed horbaton
Mi ne ankoraŭ aŭdis.

BANKVO.

Lunsubiro
Okazas je l' dek-dua.

FLEANCO.

Pli malfrue,
Mi kredas.

BANKVO.

Bone; prenu mian glavon.
En la ĉielo regas mastrumado
Ŝparema, ĉiuj lampoj estingiĝis.
Ĉi tion ankaŭ prenu. Forta voĉo
Alvokas min ripozi, sed mi sentas
Min maldormema: bonaj potenculoj,
Min gardu de l' abomenindaj pensoj
Malbonigantaj min dum la dormado!

Eniras Makbeto, kaj Servisto kun torĉo.
Al mi la glavon donu. Kiu venas?

MAKBETO.

Amiko.

BANKVO.

Ĉu vi ne enlitiĝis? Jam la reĝo
Kusiĝis, tre plezurigita estis,
Kaj al servistoj viaj malavare
Disdonis el la reĝa kesto. Ankaŭ,
Jen, per ĉi tiu diamanto vian
Edzinon li salutas, ŝin nomante
Gastigantino plej aminda, poste
Li kontentege sin retiris.

MAKBETO.

Niaj
Deziroj fari taŭga la akcepton
Al lia reĝa moŝto iom mankis
Pro malpreteco, difektanta nian
Bonvolon.

BANKVO.

Ne, sufiĉas. Lastan nokton
Al mi en sonĝo la tri sortulinoj
Aperis: ili al vi diris veron.

MAKBETO.

Mi ilin ne pripensas: tamen, kiam
Ni havos ian horon disponeblan,
Pri tiu temo kun vi konsiliĝi
Mi volus, se al vi agrable estas.

BANKVO.

Plezure.

MAKBETO.

Se mi povos vin enskribi
Kun partianoj miaj, sen honoro
Ne estos via helpo.

BANKVO.

Se honoron
La mian mi konservos,—dum mi celas
Ĝin plibriligi,—kaj senmakulite
Neriproĉinda mian fidelecon
Mi gardos ĉiam, mi konsilon vian
Tre ĝoje partoprenos.

MAKBETO.

Bonan nokton.

BANKVO.

Mi dankas, kun deziro reciproka.

Bankvo kaj Fleanco foriras.

MAKBETO.

Mastrinon vian petu, ke tuj kiam
Trinkaĵo mia estos preta, ŝi
La sonorilon sonorigu. Iru liton.

Servisto foriras.

Ĉu mi ponardon vidas antaŭ mi,
Kun la tenil' facile manprenebla?
Mi vin ekkaptu: ne, mi vin maltrafis.
Mi tamen povas vidi vin ankoraŭ.
Ĉu vi videbla, netuŝebla, estas,
Vidaĵ' fatala, aŭ nur fantazia
Ponard', kreita de l' spirit' malsana?
Mi vin ankoraŭ povas klare vidi
Laŭ formo, same vera kaj palpebla
Ol tiu, kiun jen mi elingigas.
Vi min direktas laŭ la vojo, kie
Mi estis vojaĝonta, tian ilon
Uzonte.

Okuloj miaj estas aŭ mokindaj
De la aliaj sentoj, aŭ valoras
Ol ili pli: mi vin ankoraŭ vidas,
Havantan la tenilon kaj tranĉrandon
Per sangaj gutoj makulitajn, kiuj
Antaŭe ne ĉeestis! Ne—nenio—
Ĝi estas nur ĉi tiu entrepreno
Sangama, kiu kreas teruraĵojn.
Nun sur la tuta duonsfer' naturo
Malviva ŝajnas, kaj malbonaj sonĝoj
Malhelpas la interkurtenan dormon:
Nun Hekateo siajn oferaĵojn
Sorĉarte festas, kaj mortigo, kvazaŭ
Fantom' sensanga, kun gardisto sia,
La lupo, kies teruriga bleko
Anoncas lin sekrete alpaŝantan,
Simile al Tarkvino la sentama,
Alproksimiĝas sian celon. Tero
Senmova, ne aŭskultu miajn paŝojn,
Pro timo, ke la ŝtonoj mem sciigu,
Kien mi min kondukis, kaj la senton
Sangrigidigan de la hor' forigu,
Konvenan al la horo. Mi malsaĝe,
Dum li ankoraŭ vivas, nur minacas:
Malvarma spiro mia ne prezentas
La pensojn, kiujn fajra cerbo sentas.

Oni sonorigas.

Mi iras laŭ la sonorilinvito:
Ne aŭdu ĝin, Dunkano, muzikeron,
Vokantan min ĉielon aŭ inferon.

Foriras.

SCENO DUA

La sama loko.

Venas ŜIA GRAFINA MOŜTO.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

La samo, kio ilin ebriigis,
Min faris maltime; tio, kio
Ekkvietigis ilin, min flamigis.
Aŭskultu! La raŭkkrio de la gufo,

Profeto pri venontaj teruraĵoj.
Nun li plenumas la fatalan agon.
Tra malfermitaj pordoj la ronkado
De la lakeoj, kiuj pro ebrio
Malzorgas sian mastron, venas. Mi
La forgesigan drogon en la glasojn
Enverŝis, ĝis la mort' kaj la naturo
Interdisputas inter si, pri kiu
Venkonta estas.

MAKBETO.

(De post la scenejo.) Kiu venas? Kio!

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ho ve, mi timas, ke vekiĝis ili,
Ke ĉio restos provo, sed ne faro.
Aŭskultu! Mi pretigis la ponardojn;
Li nepre ilin vidis. Se ne ŝajnus,
Ke mi la trajtojn de la patro mia
Rigardas, l' agon mi farinta estus.

Revenas Makbeto.

Ho edzo mia!

MAKBETO.

Mi la faron faris.
Ĉu vi ne aŭdis bruon?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Nur la krion
De l' strigo kaj kraketon de la grilo.
Ĉu vi parolis?

MAKBETO.

Kiam?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Nun.

MAKBETO.

Dum mi
Malsupreniris?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Jes.

MAKBETO.

Aŭskultu! kiu
En ĉambro dua kuŝas?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Donalbeno.

MAKBETO.

Vidaĵo priplorinda! (Rigardante siajn manojn.)

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Malsaĝe vi ĝin nomas priplorinda.

MAKBETO.

En dormo unu ridis, la alia
«Mortigo» kriis, vekiĝinte; tamen
La preĝojn murmurante ili turnis
Sin al ripozo.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Tie du kunloĝas.

MAKBETO.

La unu kriis «Dio benu nin,»
«Amen» l' alia, kvazaŭ ili vidas
Min, kiu kun sangmakulitaj manoj
Iliajn voĉojn tremegantajn aŭdis.
Sed mi ne povis «Amen» diri, kiam
«Nin Dio benu» ili kriis.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ne
Pripensu tiel la aferon.

MAKBETO.

Tamen,
Kial ne povis mi respondi «Amen»?
Mi plej bezonis benon, sed «Amen»
En gorĝo sufokiĝis.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Vi ne devas
Mediti tiamaniere, ĉar
Pripenso tia frenezigos vin.

MAKBETO.

Mi kredis aŭdi voĉon, kiu kriis,
«Ne dormu plu! Makbet' mortigis dormon,»
Senkulpan dormon, la zorgforgesilo,
La mort' de nia ĉiutaga vivo,
Freŝiga bano al tro lacaj membroj,
Balzam' saniga de l' spirit' vundita,
Rimedo ordigita de Naturo
Por anstataŭi la agadajn horojn,
La ĉefnutrilo, kiu dum vivado
Subtenas la homaron.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Kion diri
Vi volas?

MAKBETO.

Ĝi kriadis, «Plu ne dormu,
Glamis' mortigis dormon, do Kordoro
Ne dormos plu; ne dormos plu Makbeto.»

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Sed kiu tiel kriis? Nobla Grafo,
Animfortecon vian vi difektas,
Dum vi rigardas preskaŭ frenezume
La faron. Iru, kaj per manlavado
Forigu l' abomenan kulpigilon.
Pro kio vi reportis la ponardojn?
Vi devus ilin tie lasi: for,
La dormemulojn sange ŝmiru.

MAKBETO.

Mi
Ne iros plu: mi timas eĉ la penson
Pri mia faro; ĝin ankoraŭ vidi
Mi ne kuraĝas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Al mi la ponardojn,

Ŝanceliĝulo, donu: la dormantoj
Kaj la mortintoj estas ne timindaj:
Nur la okulo de infan' rigardas
Pentraĵon de diablo time. Se li
Sangadas, mi makulos la lakeojn
Por fari ŝajnon de ilia ago.

Ŝi foriras. Oni frapas ĉe la pordego.

MAKBETO.

De kie venas tiu ĉi frapado?
Kaj kial ĉiu bruo min timigas?
Jen vidu, kiaj manoj! Ĉu la tuta
Neptuna Oceano elpurigos
El mia man' la sangon? Ne, la mano
La senmezuran vaston de l' mararo
Sangkolorigus, aliformigante
La verdon en la ruĝon.

Revenas Ŝia Grafina Moŝto.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Egale sangkolorajn kun la viaj
Jen vidu miajn manojn, sed mi hontus,
Se mia kor' la saman elrigardon
Ol via portus. (Oni frapas ĉe l' pordego.)
Mi frapadon aŭdas
Ĉe l' suda enirejo: ni kuŝiĝu;
Da akvo kelkaj gutoj nin purigos:
Kiel facile do! kuraĝo via
Forlasis vin. (Oni frapas ĉe l' pordego.) Aŭskultu! oni
frapas;
Do vian ĉambroveston tuj surmetu,
Pro timo, ke okaze ni aperu
Gemaldormuloj. Do rekonsciiĝu.

MAKBETO.

Ne, per rekonsciiĝo mi konscios
La faron. (Oni frapadas.) Veku per la pordfrapado
Dunkanon! Se nur tio estus ebla!

Ili foriras.

SCENO TRIA

La sama loko.

Pordfrapado post la scenejo. Venas PORDISTO.

PORDISTO.

Jen, kia frapado! Se iu estus pordisto de l' inferaj pordegoj, ne estus fino al lia klopodo por ŝlosi kaj malŝlosi. (Frapado denove. Li parolas kvazaŭ li estus pordisto de l' inferaj pordegoj.) Frapu, frapu, frapu! Kiu estas, je l' nomo de la diablo? Jen farmamastro, kiu estas memmortiginto, antaŭtiminte tro da fruktoj: Venu frue: alportu sufiĉe da viŝiloj: ĉar, tie ĉi, vi elŝvitos. (Oni frapas.) Frapu! frapu! Kiu estas, je l' nomo de la alia diablo? Vere, jen dusencaĵparolinto, kiu laŭvice povis ĵuri por aŭ kontraŭ tiu aŭ alia partio; kiu estis je nomo de Dio senmezura perfidulo, sed ne povis atingi ĉielon per dusencaĵparolado: Ho, eniru dusencaĵparolinto. (Frapado denove.) Frapu, frapu, frapu! Kiu estas? Jen angla tajloro, sendita ĉi tien, tial ĉar li ŝtelis specimenon de franca ŝtrumpo; eniru, tajloro; tie ĉi vi povos hejti vian gladilon. (Frapado denove.) Frapu, frapu; neniam trankvilo! Kia vi estas? Sed tiu ĉi loko estas tro malvarma por la infero. Mi ne volas ludi plu la rolon de diablardisto: Mi intencis enlasi kelkajn el ĉiuj profesioj, kiuj vojaĝas sur florkovrita vojo al la eterna fajrego. (Frapado denove.) Baldaŭ, baldaŭ! Rekompencu la pordiston, mi petas. (Malfermas la pordegon.)

Venas Makdufo kaj Lenokso.

MAKDUFO.

Ĉu vi hieraŭ tiom malfruiĝis,
Ke vi ne levis vin je l' matenruĝo?

PORDISTO.

Ni ja festiĝis ĝis la kokkantado,
Kaj la drinkado estas incitilo
Al tri aferoj.

MAKDUFO.

Al kiuj tri?

PORDISTO.

Je mia honoro, al nazkolorigado, dormado, kaj urinado. Sentamon ĝi ekscitas kaj malekscitas; ĝi ekscitas la amdeziron, sed forigas la funkciadon; do, pri multa drinkado oni povas diri, ke ĝi estas dusencaĵparolilo al la sentamulo. Ĝi faras lin, kaj malfaras lin; ĝi instigas lin, kaj malinstigas lin; igas lin alproksimiĝi kaj malproksimiĝi; fine trompas lin per dormo, kaj, kulpiginte lin, ke li ne veran vorton diras, lin forlasas.

MAKDUFO.

Mi ja kredas, ke drinkado trompis vin per dormo kaj faris vin mensogulo hieraŭ nokte.

PORDISTO.

Tion ĝi faris, sinjoro; sed mi punrekompencis ĝin pro ĝia perfido, kaj estante, mi kredas, pli forta ol ĝi, mi sukcesis ĝin terenĵeti.

MAKDUFO.

Ĉu via mastro nun leviĝas?

Venas Makbeto.

Frapado nia vekis lin; rigardu.

LENOKSO.

Al via Moŝto bonan tagon.

MAKBETO.

Ankaŭ

Al ambaŭ bonan tagon.

MAKDUFO.

Ĉu la reĝo

Leviĝas, nobla grafo?

MAKBETO.

Ne ankoraŭ.

MAKDUFO.

Li min ordonis frue lin viziti:
Sed mi la horon preskaŭ preterlasis.

MAKBETO.

Mi vin al li konduku.

MAKDUFO.

Tio ĉi,

Mi scias, al vi estas plezuriga.

MAKBETO.

Laboro, kiu plaĉas, portas ĝojon.
Jen lia ĉambro.

MAKDUFO.

Mi kuraĝas frapi,

Ĉar mia servo ĝin al mi permesas.

LENOKSO.

Ĉu ne la reĝo iros for hodiaŭ?

MAKBETO.

Sendube: tia estas lia volo.

LENOKSO.

Ventegoj reĝis lastan nokton; kie
Ni loĝis kamenkapoj forbloviĝis,
Kaj tra l' aer' aŭdiĝis plendoj, strangaj
Ekkrioj de mortantoj, antaŭdiroj
Pri ekrompiĝoj de interrilatoj
Intimaj familiaj, ŝtatsanoj
Konvenaj al la dolorigaj tempoj
De la jarcent'; la mallumama birdo
La tutan nokton bruis: kelkaj diras,
Ke la terglobo, kvazaŭ februmanta,
Ektremis.

MAKBETO.

Estis nokto malkvieta.

LENOKSO.

Junulo mi antaŭe ne memoras
Similan nokton.

Revenas Makdufo.

MAKDUFO.

Abomenaĵ' terura, de la koro
Ne imagebla, nek de l' lang' direbla!

MAKBETO kaj LENOKSO.

Kio okazis?

MAKDUFO.

Rigardu la ĉefverkon de detruo,
Mortigo malpiega jen perforte
Enmarŝis la sanktejon de l' Sinjoro,
Kaj ŝtelis la trezoron plej altprezan,
La vivon mem.

MAKBETO.

Ĉu vi «la vivon» diris?

LENOKSO.

Vi volas diri lian reĝan Moŝton!

MAKDUFO.

Enpaŝu en la ĉambron por blindigi
Okulojn viajn per la vid' de nova
Gorgono: ne demandu la klarigon;
Vidinte vi ĝin scios. (Makbeto kaj Lenokso foriras.)
Ho vekiĝu!

Alarme sonorigu. Perfideco!
Mortigo! Bankvo, Donalben', Malkomo,
Vekiĝu, dormon tiun ĉi plummolan,
La nuran figuraĵon de la morto,
Forĵetu, kaj rigardu morton mem.
Jen kio vin terure frapos, kiel
La veno de la tag' de l' lasta juĝo!
Malkomo, Bankvo, kvazaŭ el la tomboj,
Leviĝu, kiel senkorpuloj, por
Vin konformigi al la teruraĵo!

Ho, sonorigu. (Oni sonorigas.)

Venas Ŝia Grafina Moŝto Makbeto.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Kia do okazo
Pravigas tian bruon trumpetadon,
Vekintan gedormantojn tie ĉi?
Parolu!

MAKDUFO.

Ho afabla sinjorino,
Ne dece estas, ke orelo via
Ricevu tion, kion mi parolus.
Novaĵo tia en la ripetado
Mortigus aŭdantaron.
(Venas Bankvo.) Bankvo, Bankvo!
Mortiĝis nia reĝa mastro.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ho!
Ho ve! ĉi tie?

BANKVO.

Kia kruelaĵo!
Ho kara Dufo, kontraŭdiru vin,
Dirante «mi eraris».

Revenas Makbeto kaj Lenokso.

MAKBETO.

Se mi nur antaŭ unu horo estus
Mortinta, mi min kredus tre feliĉa,
Ĉar de la nuna tempo ŝajnas, ke
Nenio seriozan elrigardon
Prezentas en la ordo de naturo:
En homa vivo ĉio bagatelojn
Posedas: velkis gloro kaj beleco:
La veran vinon de la vivo oni
Elflui lasis, kaj sub la arkaĵo
Ĉiela restas nur sennutra feĉo.

Venas Malkomo kaj Donalbeno.

DONALBENO.

Kio malĝusta estas?

MAKBETO.

Vi ne scias!
La font', la kapo, la fontano mem
De via sang' ŝtopiĝis.

MAKDUFO.

Via patro
Mortiĝis.

MALKOMO.

Ho, de kiu?

LENOKSO.

Ŝajne liaj
Ĉambrogardistoj lin mortigis, kies
Vizaĝoj, manoj, estis sangŝmiritaj,
Kun la ponardoj, kiujn neviŝitajn
Ni trovis sur la kapkusenoj: ili
Malfermis la okulojn mirigite;
Nenies vivon ili sciis gardi.

MAKBETO.

Eĉ nun mi pentas malsaĝecon mian,
Ponardiginte la servistojn.

MAKDUFO.

Kial

Vi tion faris?

MAKBETO.

Kiu povas esti
Mirplena, saĝa, kolerega, kaj
Samfoje sintenema? ne, neniu:
La amo, kiu furioze brulis
En mia Brust', rapide preterpasis
Prudenton, haltigilon de l' animo.
Jen li—Dunkano—kuŝis, lia haŭto
Arĝentkolora per la ora sango
Strekita, kaj la tranĉoj elrigardon
De buŝoj havis, pretaj je l' eniro
De la ruino: jen la mortigistoj,
Kolorigitaj laŭ metio sia,
Ĉiu ponardo ĝis tenil' kovrita
Per sango: kiu povus sin deteni,
Havante koron de la am' kapablan,
Kaj la kuraĝon, kiu tiun amon
Vidigi povas per agado sia?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ho, helpon! helpon!

MAKDUFO.

Helpu la grafinon.

MALKOMO, en la orelon al Donalbena.

Ĉu ni permesos per silento nia,
Ke la plimulto kedu, ke ni mem
Akceptas la rezonojn de Makbeto?

DONALBENO, en la orelon al Malkomo.

Sed ĉu ni tie ĉi parolos, kie
La sorto, kvazaŭ el kaŝej', elsaltos,
Kaj nin ekkaptos? For; ne estas tempo
Indulgi niajn larmojn.

MALKOMO, en la orelon al Donalbena.

Larmojn, kiuj
Eĉ nun apenaŭ povas sin deteni
Pro nia kordoloro.

BANKVO.

La grafinon
Tuj helpu. (Oni forportas Ŝian Moŝton.)
Kaj, post kiam ni nin estos
Vestintaj kontraŭ la malvarmo vintra,
Kunvenu, kaj ĉi tiun monstran faron
Esploru per persista ekzameno.
Ni tremas inter timoj kaj suspektoj:
Sub la protekto Dia jen mi staras,
Kontraŭstarante la malicintrigojn
De perfiduloj.

MAKDUFO.

Ankaŭ mi.

ĈIUJ.

Kaj ĉiuj.

MAKBETO.

Ni do surmetu viran pretigecon,
Kaj poste ĉiuj rekunvenu.

ĈIUJ.

Bone.

Ĉiuj foriras escepte Malkomo kaj Donalbeno.

MALKOMO.

Kion vi faros? Ne kun ili iru:
Ŝajnigi kordoloron ne sentatan
Facile estas al la intriganto.
Foriros mi Anglujon.

DONALBENO.

Mi Irlandon.

Aparte ni pli sendanĝere agos:
Ĉie tie ĉiuj estas perfiduloj.
Ju pli intima nia parenceco,
Al la mortinta reĝo, des pli ili
Al ni sentigos sian kruelecon.

MALKOMO.

Ĉi tiu sag' mortiga, ĵus pafita,
Ankoraŭ ne atingis sian celon,
Kaj ni, la trafon por eviti, sekvos
La vojon plej senriskan. Al ĉevaloj:
Ni senceremonie, forpermeson
Ne demandante, iru: ĉiu devas
Repagi tion, kion li ricevas.

Ili foriras.

SCENO KVARA

Sama loko. Ekstere de la kastelo de Makbeto.

Venas ROSSO kaj MALJUNULO.

MALJUNULO.

Dum sepdek jaroj, kiujn mi memoras,
Teruraj horoj pasis, kaj strangaĵoj
Okazis, sed lastnoktaj mirindaĵoj
Antaŭajn malgrandigis.

ROSSO.

Bona patro,

Vi vidas, ke la tuta ĉielaro
Minacas, ofendite de la homoj,
Al la scenejo de la sangverŝado.
Laŭ la horloĝ' tagiĝas, sed sufokas
Malluma nokt' la revenantan sunon.
Ĉu nokto kunaliĝis kun la krimo,
Aŭ tago pri ĝi hontas, ke la tero,
Kvazaŭ malviva, tute profundiĝis
En la mallumo, kiam viva lumo
Ĉin volas kisi?

MALJUNULO.

Estas nenature,
Simile al la faritaĵo. Marde,
Jen falko, per flugiloj etenditaj
Naĝante malhumile en aero,
De nura nizo estis atakita,
Kaj mortigita.

ROSSO.

Ankaŭ la ĉevaloj
De l' reĝo (ne ekzistas pli perfektaj,
Rapidaj, belaj)—tio estas stranga
Sed tute certa—pro sovaĝiĝeco
Barilojn derompinte forgalopis,
Malobeemaj, kvazaŭ batalontaj
Al la homaro.

MALJUNULO.

Jes, kaj oni diras
Ke ili manĝis unuj la aliajn.

ROSSO.

En vero, kun la senmezura miro
De mi la rigardinto. Jen alvenas

Venas Makdufo.

Makdufo. Kiel kuras la aferoj,
Amiko bona?

MAKDUFO.

Ĉu vi ne komprenas?

ROSSO.

Sed kies estas tiu sanga faro?

MAKDUFO.

De tiuj, kiujn ĵus Makbet' mortigis.

ROSSO.

Ho ve! sed kion ili fine celis?

MAKDUFO.

Allogis ilin ia rekompenco.
La filoj de la reĝo, Donalbeno
Kaj lia frat' Malkomo sin forŝtelis,
Kaj malaperis,—kio suspektigas
Al ili.

ROSSO.

Tio ankaŭ estas kontraŭ
La voĉo de natur', Ho malŝparema
Gloramo, kiu volis eĉ engluti
De via propra viv' la fonton! Do
Makbet' fariĝos la regnestro?

MAKDUFO.

Certe
Li estas jam nomita, kaj irinta
Al Skono por ricevi la honoron
De reĝarajto.

ROSSO.

Kie de Dunkano
La korpo estas?

MAKDUFO.

Oni portis ĝin
Al Kolmakilo, la enterigejo
Plej sankta, kie liaj antaŭuloj
Ripozas pace.

ROSSO.

Ĉu vi Skonon iros?

MAKDUFO.

Ne, kuzo, Fifon.

ROSSO.

Tien ankaŭ mi.

MAKDUFO.

Nu, oni faru ĉion bone, Dio
Protektu, kiel dum antaŭaj tempoj.

ROSSO.

Adiaŭ, patro.

MALJUNULO.

Vin benu Dio kaj la bonfarontojn
Al mia lando, de homar' zorgantojn.

Ili foriras.

AKTO TRIA

SCENO UNUA

Forreso. La palaco.

Venas BANKVO.

BANKVO.

Vi la zeniton jam atingis: reĝo,
Kordor', Glamiso, ĉio, laŭ promeso
De l' sortulinoj, atingita tamen,
Mi timas, per plej malhonesta ludo:
Sed viaj posteuloj, oni diris,
Ne estos heredantoj, sed mi mem
Fariĝos la radiko kaj naskanto
De reĝa dinastio. Se de ili
La vero estas parolebla—kiel,
Makbeto, via sorto ekzempligas—
Do kial, laŭ la rolo plenumita
Pri vi, ne povas ili orakoli
Pri mia bono nepre esperinda?
Sed—ĝis konvena horo—mi silentu!

Trumpetado. Venas Makbeto, kiel reĝo; Ŝia grafina Moŝto Makbeto, kiel reĝino, Lenokso, Rosso, Sinjoroj,
Sinjorinoj, kaj sekvantaro.

MAKBETO.

Jen nia ĉefa gasto.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Se li restus
Neinvitita, al festeno nia
Plej grava manko sin sentigus.

MAKBETO.

Nokton
Ĉi tiun ni festenon reĝan havos,
Kaj mi ĉeeston vian petas.

BANKVO.

Volu
Ordoni, via Moŝto, miaj devoj
Por tio per ligilo nerompebla
Ligitaj estas.

MAKBETO.

Ĉu vi rajdos baldaŭ?

BANKVO.

Jes, via bona Moŝto.

MAKBETO.

Ni alie
Dezirus la konsilon vian,—kies
Graveco helpis al prospero nia
Ĝis nun—je l' konsiliĝo hodiaŭa;
Ni do prokrastos ĝin ĝis morgaŭ. Ĉu
Vi rajdos malproksimen?

BANKVO.

Nu, sufiĉe
Pasigi la intervenontajn horojn
De nun ĝis la festeno: se necese,
Mi devos pruntepreni de la nokto
Du horojn eble.

MAKBETO.

Tamen ne forgesu
La feston.

BANKVO.

Ne, neniel, via Moŝto.

MAKBETO.

Ni aŭdis, ke forkuris niaj kuzoj,
Kulpplenaj, sed ne konfesinte sian
Patromortigon strangan, pleniginte
L' orelojn de amikoj renkontitaj
De strangaj malveraĵoj; sed pri tio
Ni morgaŭ preparolos, kiam kune
Ni traktos pri aferoj reĝaregnaj.
Adiaŭ, al ĉevalo: ĝis revido
Hodiaŭ nokte. Ĉu vin akompanos
Fleanc'?

BANKVO.

Jes, via Moŝto: do adiaŭ.

MAKBETO.

Rapidaj kaj nefaletemaj estu
Ĉevaloj viaj: kaj mi vin al ili
Konfidas. Ĝis revido.

Bankvo foriras.

Ĉiu homo
Dezirojn siajn sekvu ĝis la sepa
Hodiaŭ nokte; ni, por plidolĉigi
Rerenkontiĝon kun amikoj niaj,
Ĝis festenhoru restos solaj: Dio
Vin benu!

Ĉiuj foriras, escepte Makbeto kaj servisto.

Unu vorton: ĉu atendas
Ordonojn niajn tiuj viroj?

SERVISTO.

Ili
Ekstere estas de l' palaco.

MAKBETO.

Ilin

Al ni konduku.

La servisto foriras.

La reĝeco estas
Nenio, se ĝi estus ne senriska.
Enradikiĝis en spirito mia
Pri Bankvo mia timo, kaj pro lia
Grandanimeco estas li timinda:
Ĉar, kuraĝulo, kun braveco vira
Kunigas li prudenton, kiu gardas
Lin de danĝero. Sole lin mi timas:
Spirito lia ŝajnas superregi
Spiriton mian, kiel, oni diras,
Cezara superregis Antonian.
La sortulinojn li riproĉis (kiam
Unue ili min salutis reĝo),
Kun la ordon', ke ili al li ankaŭ
Parolu: tiam, kiel profetinoj,
Lin ili ekproklamis antaŭulo
De reĝa dinastio, donis kronon
Al mi senfruktodonan, kaj enmetis
En mian manon senutilan sceptron,
Nur elŝirotan de principo, kiu
Ne de mi mem devenis. Tiel, por
Pranepoj Bankvaj mi per krim' makulis
Spiriton mian; por idaro lia
Dunkanon la afablan mi mortigis;
Mi konspirantojn kontraŭ mia paco
Starigis nur por ili: kaj eternan
Juelon mian al la malamiko
Komuna de homaro mi fordonis,
Por fari *ilin, la Bankvidojn* reĝoj!
Ne, preferinde, sorto mem alvoku
Min kiel batalanton al decido!
Ho, kiu venas?

Revenas servisto, kun du Mortigistoj.

Iru enirejon,
Kaj tie nin atendu.

Servisto foriras.

Ĉu hieraŭ
Ni interparoladis pri l' afero?

UNUA MORTIGISTO.

Jes, via princa Moŝto.

MAKBETO.

Bone, do
Ĉu vi pripensis miajn argumentojn?
Li estis, kiu dum antaŭaj jaroj
Fiere vin subpremis, kiun vi
Supozis esti ni, senkulpaj tute:
La jenan fakton ĉe kunveno mia
Mi al vi pruvis, kiamaniere
Li trompis vin per faroj kaj promesoj,
Kaj la aŭtorojn de l' rimedoj, kiujn
Li uzis, mi elmontris, ja sufiĉe
Eĉ homojn plej malspritajn por konvinki,
Ke *Bankvo* estas la farinto.

UNUA MORTIGISTO.

Vi

Klarigis ĝin al ni.

MAKBETO.

Kaj nun mi venas
Al la afero, kiun mi ekcelas
Per nuna rekunveno. Ĉu vi trovas,
Ke pacienco tiel superregas
Naturon vian, ke vi tion ĉi

Konsentas toleradi? Ĉu de longe
Vi kristaniĝis tiamaniere,
Ke vi al la Kreinto faros petojn
Por tiu ĉi *bonul'* kaj liaj idoj,
De kiu la subpremo al infero
Vin alpaŝigis, viajn posteulojn
Farante almozuloj?

UNUA MORTIGISTO.

Mia reĝo,
Ni estas homoj.

MAKBETO.

Jes, laŭkataloge
Vi apartenas al la klaso homa,
Kiel ĉashundoj, leporhundoj, hundoj
Mikssangaj, mopsoj, dogoj, kaj pudeloj,
Postflaraj akvohundoj, kaj luphundoj
Sin ĉiuj nomas ordinare hundoj:
La takstabelo tamen inter ili
Rapidajn, malrapidajn, kaj ruzemajn
Distingas, domgardemajn aŭ ĉasemajn:
Laŭ la talento, kiun la Naturo
Kun malŝparema man' al ĉiu donis,
La hunda list' diferencigas ĉiun,
Titolon ecan alskribante: tiel
La homoj estas diferencigeblaj.
Nu, se vi sur la skalo de vireco
Ne havas rangon tre malaltan, diru;
Kaj mi al vi l' ordonon komisios,
Plenumo kies vian malamikon
Forigos, kaj al nia ama koro
Kunforĝos vin, ĉar ni dum lia vivo
Nin sentas nur malbone, nia sano
Per lia morto plene restariĝos.

DUA MORTIGISTO.

Mi estas, mia reĝo, viro tiom
Per la kruelaj battoj de la mondo
Kolerigita, ke egale estas
Al mi, laŭ kia maniero mi
Min venĝos al la mondo.

UNUA MORTIGISTO.

Kaj mi ankaŭ
Pri malhelpaĵoj tiel laca estas,
Per sorto distirita, ke mi riskus
La vivon iel ajn, ĉu mi ĝin perdus
Aŭ feliĉigus.

MAKBETO.

Nu, vi ambaŭ scias,
Ke Bankvo estas via malamiko.

AMBAŬ MORTIGISTOJ.

Ni scias, Via Moŝto.

MAKBETO.

Malamiko
Li estas mia ankaŭ, kaj direktas
Penadojn siajn kontraŭ interesoj
Plej karaj miaj, kaj, dum li ekzistas,
Ne povos mi atingi miajn celojn.
Kaj, kvankam mi kun frunta senhonteco
Lin povus forbalai de la tero,
Respondigante mian reĝan volon,
Farante tamen tion, mi ofendus
Amikojn de ni ambaŭ, kies amon

Mi atestimas, kiuj nepre plorus
La morton de la mortigito: tial
Mi turnas min al via help', l' aferon
Kaŝante de l' publika observado
Pro gravaj argumentoj.

DUA MORTIGISTO.

Kion vi
Al ni ordonos, tion ni plenumos.

UNUA MORTIGISTO.

Eĉ kvankam niaj vivoj, via moŝto—

MAKBETO.

Okuloj viaj la spiriton viglan
Vidigas. Mi al vi klarigos baldaŭ,
En kiu loko vi vin devos kaŝi,
Kaj la precizan horon de la faro
Farota iomete malproksime
De la palaco; ĉar notinde estas,
Ke mia nomo tie enmiksiĝu
Neniel; kaj, por ke efektiviĝu
Senmanke la afero, lia filo
Fleanco devos ankaŭ partopreni
En la malhela sort' de sia patro.
Do interkonsiliĝu; mi revenos.

AMBAŬ MORTIGISTOJ.

Ni jam decidis ĉion, via Moŝto.

MAKBETO.

Mi baldaŭ vin revokos do: eliru.

La mortigistoj foriras.

Finite estas; Bankvo, antaŭ morto
Preparu vin por la eterna sorto.

Foriras.

SCENO DUA

La palaco.

Venas ŜIA GRAFINA MOŜTO MAKBETO kaj SERVISTO.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ĉu Bankvo jam forlasis la kortegon!

SERVISTO.

Jes, Via Moŝto, sed hodiaŭ nokte
Revenos.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Diru al la reĝo, ke
Mi, kiam li libera estos, volas
Paroli iom.

SERVISTO.

Certe, Via Moŝto.

Foriras.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Nenion havas ni, se la akiron
Kontente ni ne povas ĝui: estas
Pli bone esti eĉ la mortigitoj,

Ol, mortigintoj, vivi malĝojuloj.

Venas Makbeto.

Ho, kiel via Moŝto ĉiam sola
Malgajaj kun fantaziaĵoj restas,
Revivigante pensojn, kiuj devis
Kun la mortintoj morti. La aferoj
Nekuraceblaj estas pripensindaj
Neniel; faritaĵo malfarebla
Neniam estas.

MAKBETO.

Ni vundis ne mortigis la viperon:
Ĝi resaniĝos, dum nin maliculojn
Minacas puno pro maltrafo nia.
Sed la terglob' diskrevu, l' universo
Ekfalu, antaŭ ol ni tremegante
Vivados, kaj dormante suferados
La agonion de teruraj sonĝoj:
Pli bone kuŝus ni kun la mortintoj,
De ni senditaj al eterna paco,
Por ke ni pace restu, ol tolerus
Turmentojn de kulpiga konscienco
En senripoza frenezeco. Kuŝas
Dunkano en la tombo: post la febra
Agado de la viv' li bone dormas:
La perfideco faris sian eblon;
Nun nek ponardo, nek veneno, fila
Konspiro, nek armeo malamika, —
Nenio povas ĝeni lin.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Kuraĝon;
Lumigu la vizaĝon per ridetoj,
Ĉar viajn gastojn devos vi gajigi.

MAKBETO.

Mi faros ĝin, edzino mia; ankaŭ
Vi mem, mi petas; kaj prizorgu Bankvon,
Lin honorante lange kaj okule
El ĉiuj niaj gastoj speciale.
Ĉar ni nin devas fari flatemuloj,
Maskante la vizagojn por elkaŝi
La sentojn, kiuj en la koro kovas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ne, kial tiel agi?

MAKBETO.

Ho, edzino
Tre kara, akraj, kiel la pikiloj
De la kolubroj, zorgoj min turmentas,
Dum Bankvo kaj Fleanco vivas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Tamen
Naturo ne al ili donis rajton
Eternan de vivado sur la tero.

MAKBETO.

Ni nin konsolu; de atakoj niaj
Ne povos ili gardi sin; do ĝoju:
Ĉar antaŭ ol de l' tur' hedervestita
Elflugos la vesperto, kaj vokite
De nigra Hekateo la skarabo,
Portate per flugiloj el armaĵo,
Zumadon dormallogan sonorigos,
La famo pri harstariganta krimo
La mondon skuos.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Kion vi intencas?

MAKBETO.

Ne sciu, karulino, antaŭ kiam
Aplaŭdos vi la faron. Venu, nokto
Blindiga, kaj elkovru la afablajn
Okulojn de la tago kompatema,
Kaj per la mano, sanga, nevidebla,
Forigu kaj disŝiru la ligilon,—
La vivon de la malamata Bankvo,—
Pro kiu mi tenata estas ĉiam
En timo! La taglumo ekdensiĝas,
Kaj la korniko serĉas la nestarbojn,
Althejm' de sia raŭka kunularo,
La tagvivuloj lace ekdormetas;
Kaj noktvagantoj serĉas la ĉasaĵon.
Vi miras miajn vortojn: trankviliĝu:
Ĉar komencite la malbona ago
Per pli malbonaj trafas la sukceson.
Do kun mi venu.

Ili foriras.

SCENO TRIA

Parko proksime de la palaco.

Venas TRI MORTIGISTOJ.

UNUA MORTIGISTO.

Sed kiu sendis vin al mi ĉi tien?

TRIA MORTIGISTO.

Makbeto.

DUA MORTIGISTO.

Ni al li konfidi povas,
Ĉar li rakontas ĝustajn instrukciojn
Pri nia farotaĵo.

UNUA MORTIGISTO.

Do nin helpu.
Ankoraŭ kelkaj strioj de taglumo
Briletas en la ruĝa okcidento;
Nun la malfrua vojaĝanto spronas
Ĉevalon sian, por ke li atingu
Gastejon, kaj proksimen nun alvenas
Li, kiun ni atendas.

TRIA MORTIGISTO.

Jen, aŭskultu!
Mi aŭdas piedfrapojn de ĉevaloj.

BANKVO, Post la scenejo.

Alportu al ni torĉojn, ho!

DUA MORTIGISTO.

Li venas:
Kaj la ceteraj kune atendataj
Jam estas en la kort'.

UNUA MORTIGISTO.

Ĉevaloj liaj

Laŭiras la parklimon.

TRIA MORTIGISTO.

Preskaŭ mejlon.
Sed li kutimas, kiel ankaŭ ĉiuj,
Al la palaco piediri de
Ĉi tie.

DUA MORTIGISTO.

Torĉon, torĉon!
Venas Bankvo kaj Fleanco portante torĉon.

TRIA MORTIGISTO.

Venas li.

UNUA MORTIGISTO.

Atentu.

BANKVO.

Hodiaŭ nokte pluvos.

UNUA MORTIGISTO.

Pluvu do.

Ili atakas Bankvon.

BANKVO.

Ho, perfideco! For, Fleanco, for!
Vi eble venĝos min. Ho, sklavo?
Li mortas. Fleanco forkuras.

TRIA MORTIGISTO.

Kiu la torĉon do estingis?

UNUA MORTIGISTO.

Ĉu
Ne estis tiel aranĝite?

TRIA MORTIGISTO.

Unu
Nur estas mortigita; ĉar la filo
Forkuris.

DUA MORTIGISTO.

Ni do nur duonon faris
De nia tasko.

UNUA MORTIGISTO.

Venu, ni sciigu
La rezultaton.

Ili foriras.

SCENO KVARA

Salono en la palaco.

Festeno preta. Venas MAKBETO, ŜIA GRAFINA MOŜTO MAKBETO, ROSSO, LENOKSO,
NOBELOJ kaj ilia sekvantaro.

MAKBETO.

Vi scias la rangordon, do eksidu:

Al ĉiuj korsalutojn.

NOBELOJ.

Korajn dankojn
Al via reĝa Moŝto.

MAKBETO.

Partoprenos
Ni vian interparoladon, rolon
Ludante de humila gastiganto;
Gastigantino nia sur la reĝa
Seĝego restos, sed laŭ la okazo
Ni petos, ke ŝi ankaŭ partoprenu.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Al mia amikaro via moŝto
Proklamu miajn varmajn bondezirojn.
Unua Mortigisto aperas ĉe la pordo.

MAKBETO.

Rigardu, ambaŭflanke de la tablo
Dum ili sidas, mi je ĝia kapo
Min metas: ĝojo ĉie superfluu:
Ni baldaŭ trinkos toston ĝeneralan.
Alproksimiĝante al la pordo.
Mi vidas sangon sur vizaĝo via.

MORTIGISTO.

La sangon do de Bankvo.

MAKBETO.

Mi certege
Sur vi pliamas ĝin, ol en la vejnoj
De Bankvo. Ĉu li estas mortigita?

MORTIGISTO.

Mi, Via Moŝto, tranĉis lian gorĝon.

MAKBETO.

Vi estas do plej lerta gorĝtranĉisto:
Nek malpli lerta tiu, kiu faris
La samon por Fleanco; se vi mem,
Senegalulo estas vi.

MORTIGISTO.

Fleanco
Forkuris, Via Moŝto.

MAKBETO.

(Flanken.) Do revenas
Al mia kor' la spasma: mi alie
Perfekta estus kiel la marmoro;
Fortika, kvazaŭ sur la fundamento
De la ŝtoneg', mi ĉirkaŭprenus ĉion
Egale kun la vasta atmosfero:
Sed nun mallarĝigita, limigita
Mi estas, subpremate per petolaj
Fantaziaĵoj kaj senfinaj timoj.
Sed Bankvo jam ne vivas?

MORTIGISTO.

Vere, ne:
Li kuŝas nun en foso, via Moŝto,
Kun dudek grandaj tranĉoj en la kolo,
Mortiga eĉ la malplej granda.

MAKBETO.

Dankon.

(Flanken.) Serpento la plenkreska tie kuŝas;
La serpentido forglitinte naskos
Post ne tre longa tempo la venenon,
Sed nun sendenta.—Vi foriru; morgaŭ
Ni nin revidos.

Mortigisto foriras.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Via reĝa Moŝto,
Al ni saluto via ofta mankas,
Sen kiu nia fest' ne diferencas
De la manĝad' kutima; la gracia
Ceremonio de akcepto via
Similas al bongusta saŭc'; alie,
Al manĝo sendeserta.

MAKBETO.

Ho, mi dankas
Pro tiu memorigo. (Al la gastoj.) Akompanu
La bona digestado apetiton,
Kaj bona san' rezultu!

LENOKSO.

Via Moŝto,
Eksidi al vi plaĉu.
La spirito de Bankvo aperas, kaj eksidas
sur la seĝo rezervita por Makbeto.

MAKBETO.

Honoro la plej alta kronus nian
Plezuron, se ĉeestus nobla Bankvo;
Riproĉi kiun pro malzorgo mi
Preferus, ol kompati pro malbona
Okazintaĵo!

ROSSO.

Lia neĉeesto
Promeson lian montras senvalora.
Al via Moŝto plaĉu nin honori,
Sidanta kun gastaro via.

MAKBETO.

Restas
Por mi neniuj seĝoj.

LENOKSO.

Via Moŝto,
Jen estas seĝo rezervita.

MAKBETO.

Kie?

LENOKSO.

Ĉi tie, via Moŝto. Kio do
Malhelpas vian reĝan Moŝton?

MAKBETO.

Kiu
Ĉi tion faris?

NOBELOJ.

Kion, via Moŝto?

MAKBETO.

Ne povas vi certigi, ke la ago
De mi farita estas: do ne montru
Al mi sangmakulitajn viajn harojn.

ROSSO.

Leviĝu, gesinjoroj: lia Moŝto
Malsana estas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Sidadu, geamikoj, lia Moŝto
Sin sentas ofte tiel: de juneco
Li havas la malsanon, kaj la spasma
Ne estos longedaŭra: do sidadu;
Li resaniĝos post momento: tamen
Lin rigardante, vi ofendos lin,
Kaj pligrandigos la malsanon, tial
Festenu ĝoje. (Al Makbeto.) Ĉu vi estas viro?

MAKBETO.

Jes, multimulo, kiu kun kuraĝo
Renkontas tion, kion la diablo
Sen tremo ne rigardus.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Sensencaĵo!
Jen vera pentro de teruro via,
Simila je l' ponardo fantazia,
Kiu,—vi diris,—vin kondukis al
Dunkano. Ho! l' eksaltoj kaj kapricoj
De via cerbo, kiuj ne prezentas
La veran timon, nur rememorigas
Al mi rakontojn, antaŭ vintra fajro
Diritajn de maljunulino, kiu
Ricevis ilin de avino sia.
Ho, hontu! Kial vi grimacas tiel?
Kaj tamen nur skabelon vi rigardas!

MAKBETO.

Rigardu, jen, nun kion diras vi?
(Al la spirito.) Nu, mi ne timas. Se vi povas movi
La kapon, do parolu: se ostejoj
Kaj tomboj sendas reen al vivuloj
Enterigitojn, akcipitroj manĝu
Mortintojn niajn.

La spirito malaperas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ho, malvirigita
Pro malsaĝeco!

MAKBETO.

Se,—mi tion ĵuras,—
Mi staras tie ĉi, mi vidis lin.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Fi, hontu!

MAKBETO.

Sangon en praavaj tempoj
Laŭvole oni verŝis, antaŭ kiam
Punleĝoj homaj moderigis morojn
Sovaĝajn; jes, eĉ poste oni aŭdis
Rakontojn pri mortigoj, en l' orelon
Apenaŭ paroleblajn; tiutempe
Post la senkapigado homoj mortis;

Sed malgraŭ dudek mortoj en la kapo
La mortigitoj nun sin reprezentas,
Kaj el skabeloj niaj nin forŝovas:
Ĉu ne ĉi tio estas plistrangaĵo,
Ol eĉ mortigo tia!

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Via Moŝto,
Amikoj viaj karaj vin atendas.

MAKBETO.

Pardonu min, mi petas, mi forgesis.
Ne mire min rigardu, ho nobeloj;
Amikoj, mi malsanon strangan havas;
Al intimuloj miaj tamen tio
Ne estas rimarkinda. Jen, salutojn,
Kaj bonan sanon al vi ĉiuj! Mi
Eksidu. Nun plenigu la pokalojn.
Mi ĝoje tostos la ĉeestantaron,
Kaj nian karan Bankvon, sopiratan
De ĉiuj. Se nur li nun ne forestus!
Al via san' kaj lia ni soifas.

NOBELOJ.

Laŭ devoj niaj toston reciprokan.

La Spirito revenas.

MAKBETO.

For! de okuloj miaj! enteriĝu!
Malvarma estas via sango, via
Ostaro sen medolo; vi ne havas
Vidpovon en okuloj viaj, kiuj
Minace ĉirkaŭrulas sin.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Rigardu,
Nobeloj bonaj, tion ĉi nur kiel
Aferon ordinaran, ne alie;
Sed ĝi dum sia daŭro interrompas
Plezuron nian.

MAKBETO.

Mi viro tion, kion vir' kuraĝa
Kuraĝos fari, faros.
Alpaŝu, kiel rusa urs' dikhara,
Armita rinocero, aŭ la tigro
Hirkana: prenu formon kian ajn
Alian, miaj nervoj ne tremetos:
Aŭ reviviĝu, kaj min ekalvoku
Al la dezerto vasta, glav' en mano;
Se timo min ekkaptos min proklamu
Nur infaneto. For, fantom' terura!
Falsaĵo vanta, for!

La spirito malaperas.

Ha! tuj post ĝia
Foriro mi resentas min laŭvire.
Sidadu, mi vin petas.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

La festenon
Vi malordigis, tute malaranĝis
La ĝeneralan ĝojon kun mirego
De ĉiuj.

MAKBETO.

Ĉu aferoj tiaj povas
Okazi, kaj, malheliginte niajn

Spiritojn, kvazaŭ nubo de somero,
Forpasi, sen surprizo nekutima?
Vi igas min miregi mian propran
Naturon, kiam vi vidaĵojn tiajn
Rigardas, ne ŝanĝante la rubenan
Koloron de la vangoj, dum la miaj
Pro timo estas blankigitaj.

ROSSO.

Kiajn
Vidaĵojn, via Moŝto?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ne parolu,
Mi petas; pli kaj pli li malsaniĝas;
Demandoj kolerigas lin. Tuj bonan
Vesperon: ne pripensu pri rangordo,
Sed tuj foriru.

LENOKSO.

Bonan do vesperon:
Kaj lia reĝa Moŝto resaniĝu!

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Al ĉiuj bonan nokton mi deziras!
Ĉiuj foriras escepto Makbeto kaj Grafino Makbeto.

MAKBETO.

Ĝi serĉas sangon: oni diras, sango
Bezonas sangon: ŝtonoj kelkafoje
Sin movas, kaj parolas arboj, helpaj
Al la venĝanto de verŝita sango,
Antaŭdiristoj, lertaj pri la strangaj
Interrilatoj inter dubaj signoj,
Okazintaĵoj, kaj profetaj birdoj,
Ekzemple, pigoj, korvoj, frugilegoj,
Eltrovis plej sekretajn postesignojn
De l' mortigint'. Kioma horo estas?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Neeble diri, ĉu la nokt' finiĝis,
Aŭ la taglumo venas.

MAKBETO.

Ĉu Makdufo
Inviton nian reĝan ne akceptis?

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Ĉu vi, sinjoro, sendis ĝin al li?

MAKBETO.

Mi aŭdis onidire, sed mi baldaŭ
Ĝin certe scios, ĉar en ĉiu domo
De l' tuta nobelaro mi pagitan
Serviston havas. Mi vizitos morgaŭ
Je frua hor' la sortulinojn: ili
Paroli devos pli al mi, avida
Ekscii per rimedoj plej malbonaj
La sorton plej malbonan. Mi devigos
Al mia celo ĉiujn aĵojn cedi:
Mi estas jam tra sango trairinta
Profunde tiel, ke antaŭeniro
Sin trovas pli facila ol reveno:
Ideoj strangaj sin al mi prezentas,
Praktikigotaj neekzamenite.

ŜIA GRAFINA MOŜTO.

Bezonas vi la fortigilon, dormon.

MAKBETO.

Kuŝiĝu ni. La strangaj iluzioj
Kaj memmalkonfidemo miaj pravas
La eklernanton en aferoj krimaj.
Ekzerco faros nin plipraktikuloj.

Ili foriras.

SCENO KVINA

Erikejo.

Tondras. Venas la TRI SORĈISTINOJ kaj HEKATEO.

UNUA SORĈISTINO.

Nu, Hekateo, kiel vi koleran
Mienon havas?

HEKATEO.

Kial ne, malbelulinoj,
Malĝentilpetolulinoj?
Kiel vi per babileto
Vanta traktis kun Makbeto
Pri aferoj de la sorto,
Dusencaĵoj, kaj eĉ morto?
Vi kuraĝis! Dum, mastrino
Via mi, l' elpensintino
De malbono, mi ne parton
Prenis por vidigi l' arton
Nian gloran! Kaj vi ĉion
Faris por—atentu tion—
Iu, kiu ŝanceliĝas
Ĉiam, kaj ekkoleriĝas,
Por atingi celojn siajn,
Ne antaŭenpuŝi viajn.
Por forigi la eraron,
Mi renkontos la triaron
Je la kvina kaj duono
Ĉe l' kavern' de Aĥerono.
Dum ruĝiĝas la mateno,
Mi, atende je l' alveno
De Makbeto, tie restos,
Ĝis li ankaŭ mem ĉeestos,
Ĉar li, tre timante morton,
Venos scii sian sorton:
Ĉiujn vazojn do magiajn,
Kaj sorĉaĵojn fortajn viajn
Tuj provizu. Pro fatala
Cel' pasigos mi sub pala
Lun' la nokton, ĉar la ago
Antaŭ mezo de la tago
Estas plenumota; eron
De vaporo sur la teron
Ĵus falontan de la luno
Mi rimarkas: ĝin la suno
Estos ne fluidiginta,
Antaŭ ol mi ĝin kaptinta
Estos: mi per distilado
Arta, kaj per ensorĉado
El ĝi formos koboldetojn,
Kiuj, prezentante petojn
Al spirito lia, povos
Lin influi, ĝis li trovos
Sin en stranga dub' pri ĉio,
Kaj prizorgos pri nenio;
Malestimos li la sorton,
Saĝon, timon, kaj la morton.
Kaj la hom', plej fortigita

Sin kredante, plej trompita
Estas. Lia ŝajnfortiko
Estas nia bonamiko.

Post la scenejo Muziko kun kanto: «Forvenu, forvenu, k.c.»

Aŭskultu: vidu, mia spiriteto
Atendas min, sidante sur nubeto.

Ŝi foriras.

UNUA SORĈISTINO.

Rapide venu: ŝi revenos baldaŭ.

Ili foriras.

SCENO SESA

Foreso. La palaco.

Venas LENOKSO kaj alia NOBELO.

LENOKSO.

Antaŭaj paroladoj miaj eble
Esprimis viajn pensojn, kaj klarigis
Okazintaĵojn strangajn. Jen Makbeto
Dunkanon la afablan tre kompatis,
Post lia morto! kaj la brava Bankvo
Promenis tro malfrue, kiun—diru,
Se al vi plaĉos—lia fil' mortigis,
Ĉar li forkuris: homoj ne malfrue
Promeni devas; kiu ne kondamnas
La monstrajn agojn de Malkomo kaj
De Donalbena, kiuj sian patron
Mortigis? fakto malbenita! kiom
Da kordoloro al Makbeto ĝi
Sentigis! ĉu li ne la du krimulojn
Distranĉis pro kolero pia, kiuj
La sklavoj de drinkad' neliberuloj
De dormo estis? ĉu ne estas tio
Farita noble? Jes, kaj saĝe ankaŭ;
Ĉar kiu ne ekkoleriĝus, kiam
Li aŭdas la farintojn de la faro
Ĝin nei? Do laŭ mi li faris ĉion
Tre lerte: kaj, mi pensas, se li havus
En fortikaĵo malliberigitajn
La filojn de Dunkano,—kio ne
Okazos dank' al Dio,—ili sentus
La honton de l' abomeninda ago:
Fleanco ankaŭ; sed, atentu! ĉar
Pro klareparolitaj vortoj, ankaŭ
Pro sia neĉeesto ĉe l' festeno
De l' uzurpinto, ŝajnas ke Makdufo,
Laŭ lia ordo, vivas finobelo;
Ĉu vi, Sinjoro, povas diri, kie
Li trovas sin?

NOBELO.

La filo de Dunkano,
De kiu l' uzurpinto nun fortenas
Reĝrajton lian, iris al la angla
Kortego de la pia Eduardo,
Tutkore akceptate; malfeliĉa
Ekzilo lia ne ekmalbriligas
Honoron lian: kaj Makdufo tien
Vojaĝis por demandi ĉu la sankta
Regnestro volas helpi lin influi
La Grafon de Nordhumberlando kun
Sivardo brava, por ke, kun la helpo
De tiuj,—se la ĉiopova Dio
Konfirmos ĝin,—ni ree manĝos pace,

Kaj dormos, regalante nin liberajn
Je sangaj mortigiloj, nian reĝon
Per amo subtenante, por ricevi
De li honorojn de la liberuloj:
Je ĉio ĉi ni nun sopiras; kio
La uzurpinton tiom kolerigis,
Ke li militajn preparaĵojn faras,
Por gardi sian regnon de atako.

LENOKSO.

Ĉu li samtempe sendis al Makdufo
Inviton?

NOBELO.

Jes, kaj li al la sendito
Respondis malĝentile, «Mi neniel»
Malbonhumore la sendito turnis
Al li la dorson, kantetante, kvazaŭ
Li dirus, «Ha, vi pentos pri respondo
Dirita tiel».

LENOKSO.

Tio eble faros,
Ke li ankoraŭ restos kiel eble
Plej malproksime de la lando de l'
Tirano. Dume, preĝu ni, ke sankta
Anĝelo flugu al la angla reĝo,
Por lin sciigi pri l' respondo, kiun
Makdufo sendis, antaŭ ol ĝi venu
Al la oreloj de Makbeto; tiel
Rezultos al la subpremata lando
Bonaĵo dia!

NOBELO.

Mi kun li kunpreĝos.

Ili foriras.

AKTO KVARA

SCENO I

Kaverno. En mezo, kaldrono plena je akvo bolanta. Tondras.

Venas la TRI SORĈISTINOJ.

UNUA SORĈISTINO.

Trifoje miaŭis la kat' dukolora.

DUA SORĈISTINO.

Kaj la erinaco kvarfoje eklekis.

TRIA SORĈISTINO.

Ekkrias harpio, «Nun estas la horo».

UNUA SORĈISTINO.

Ĉirkaŭ la kaldron' vin metu,
L' internaĵojn tuj enĵetu
Venitajn,—rondirante,
La miksajon kunfarante;—
Bufon, kiu noktojn tremis
Tridek-unu, dum ĝin premis
Peza ŝtono; ĵetu ĝian

Ŝvitvenenon en magian
Poton; jen l' unua faro
Inter la ensorĉilaro.

ĈIUJ.

Fabrikilo de malbono,
Elhejtiĝu la kaldrono;
Kiel eble plej penadu,
Bolu akvo, fajr' bruladu.

DUA SORĈISTINO.

De la marĉserpent' tranĉaĵo
Helpu al kaldronmiksaĵo,
Piedfingro de la rano,
Kaj de la vespert' la lano,
Poste lango de hundido,
Kaj pikilo de aspido,
De lacerto la krureto,
Kaj flugilo de gufeto,
La infera sup' boladu,
L' ensorĉil' plifortiĝadu.

ĈIUJ.

Fabrikilo de malbono,
Elhejtiĝu la kaldrono;
Kiel eble plej penadu,
Bolu akvo, fajr' bruladu.

TRIA SORĈISTINO.

Skvam' ŝlimhava de drakego,
Kaj de lupu la dentego,
Mum' de sorĉistin' trompema,
Faŭko de la ŝark' glutema,
La radik' de malbenita
Herbo nokte elfosita,
Malboniga, la hepato
De hebrea advokato,
De taksuso tre maljuna
Ŝelo, kiu, dum la luna
Mallumiĝ' post lasta fazo,
Falis teren, ankaŭ nazo
De sovaĝa Turko faros
La miksaĵon pli ŝlimplena.
Ankaŭ tigran internaĵon
Ĵetu en l' infermiksaĵon.

ĈIUJ.

Fabrikilo de malbono,
Elhejtiĝu la kaldrono;
Kiel eble plej penadu,
Bolu akvo, fajr' bruladu.

DUA SORĈISTINO.

Per mandrila sang' frostigu,
Por ke vi ĝin plibonigu.

Venas Hekateo.

HEKATEO.

Ho brava! Mi laŭdas penadojn la viajn,
Kaj vi partoprenos premiojn la miajn:
Kaj nun la kaldronon vi kunrondirante,
Simile al elfoj kaj feoj kantante,
Ensorĉu l' inferan miksaĵon.

Muziko kaj kanto, «Nigraj spiritoj», k. c. Hekateo
malaperas.

DUA SORĈISTINO.

Pro pikdoloretoj en dikfingro mia
Mi sentas, ke venas nun malbonaĵ' ia.
Kiu ajn alproksimiĝu;
Vi seruroj, malfermiĝu!

Venas Makbeto.

MAKBETO.

Ho vi sekretaj noktomezulinoj!
Kion vi faras?

ĈIUJ.

Faron ne direblan.

MAKBETO.

Mi petas vin, pro via profesio,
De kie ajn vi tian antaŭscion
Akiris, al mi nun respondu: kvankam
La uragano levos sin, preĝejoj
Per furioza fort' ruinigante;
Kaj kvankam la ŝaŭmantaj monstraj ondoj
Konfuzos kaj englutos la ŝiparon;
Kaj kvankam nematura gren' disfalos,
Kaj arboj forbloviĝos; kaj kasteloj,
Per tondra sago disfenditaj, rompos
La kapojn de gardistoj siaj; kvankam
Palacoj kaj la altaj piramidoj
Ĝis siaj fundamentoj ekskuiĝos,
Kaj kvankam eĉ la semoj de Naturo
Fariĝos sendistinge kunmiksitaj,
Ĝis memdetruo kontraŭ siaj faroj
Ribelos, al mi klare nun respondu.

UNUA SORĈISTINO.

Parolu.

DUA SORĈISTINO.

Nin demandu.

TRIA SORĈISTINO.

Ni respondos.

UNUA SORĈISTINO.

Sciigu, ĉu vi volas la respondon
De ni, aŭ niaj mastroj.

MAKBETO.

Voku ilin.

UNUA SORĈISTINO.

Enverŝu sangon de porkino,
Kiu estas manĝintino
De naŭ idoj; en la flamon,
Por pliigi la malamon,
Ĵetu grason, kiu fluis—
Dum la pendigilo bruis,
Tra l' aero svingiĝanta—
De la mortigint' pendanta...

ĈIUJ.

Ho spiritoj nun alvenu;
Je l' soleno partoprenu.

Tondras. Unua Aperaĵo: kapo en armaĵo leviĝas.

MAKBETO.

Sciigu al mi, ho vi potenculo

Mistera,—

UNUA SORĈISTINO.

Silentu; ĉar li scias ĉion,
Kion ajn vi eĉ pensas; do diru nenion.

UNUA APERAĴO.

Makbeto, de l' grafo de Fif' gardu vin,
Makdufo. Sufiĉas: forpermesu min.

Malleviĝas.

MAKBETO.

Mi dankas, ke vi min antaŭsciigas;
Suspektojn miajn vi konfirmas: tamen,—

UNUA SORĈISTINO.

Li ne obeos al ordonoj: jen,
Alia pli potenca ol la lasta.

Tondras. Dua Aperaĵo. Infano sangkovrita leviĝas.

DUA APERAĴO.

Makbeto! Makbeto! Makbeto!

MAKBETO.

Se tri orelojn havus mi, mi aŭdus.

DUA APERAĴO.

Sangama bravul', kun mokema rideto
La homan potencon rigardu Makbeto,
Ĉar lin de virino neniu naskita
Difektos.

Malleviĝas.

MAKBETO.

Makdufo, vivu do: mi vin ne timas.
Sed mi certigon faros pli certiga,
Ligante Sorton al promeso ŝia.
Makdufo, vi ne vivos; tiel mi
Al miaj timoj diros, «Vi mensogas»,
Kaj dormos, kiom ajn la tondro bruu.

Tondras. Tria Aperaĵo: Infano kronita leviĝas,
tenante arbon en la mano.

Ho, kio estas tio, leviĝante,
Kun la mieno de infano reĝa,
Portante sur l' infana frunto rondon,
Montrilon de reĝeco?

ĈIUJ.

Aŭskultu, ne parolu.

TRIA APERAĴO.

Leonkora, ne zorgu, ĉu ekkoleriĝas
Furioze regatoj, aŭ nokte kaŝiĝas
La ekkonspirantoj, ĉar militistaro
Ne venkos Makbeton, ĝis kiam arbaro
Birnama milite sin movos al li.

Malleviĝas.

MAKBETO.

Ha, neeble; kiu
L' arbaron povas varbi? elradiki
La kverkon el la tero? Antaŭsentaj
Bonaĵoj! Ribeleco, ne leviĝu,
Ĝis kiam ankaŭ la arbar' Birnama
Leviĝos, kaj sidante sur la trono

Makbeto fine pagos sian ŝuldon
Kutiman al Naturo.—Tamen mi
Korbatojn sentas pri la jeno: diru,
Se via arto havas la kapablon,
Ĉu en ĉi tiu lando iam filoj
De Bankvo reĝos?

ĈIUJ.

Pli ne volu scii.

MAKBETO.

Vi devas kontentigi min: se tion
Vi ne malkaŝos, malbenaj' eterna
Vin frapu! Diru,—kial malleviĝas
Kaldrono via? Kial tiu bruo?

Trumpetado post la scenejo.

UNUA SORĈISTINO.

Vidigu!

DUA SORĈISTINO.

Vidigu!

TRIA SORĈISTINO.

Vidigu!

ĈIUJ.

Ho, vidigu, ho, vidigu:
La vualon tuj forŝiru,
Lian koron dolorigu,
Venu, ombroj, kaj foriru!

Aperas parado de ok Reĝoj, la lasta tenas
per mano spegulon: sekvas la Fantomo de Bankvo.

MAKBETO.

Vi tro similas la spiriton Bankvan;
For! Rigardante vian kronon miaj
Pupiloj turmentiĝas. La hararo
De l' dua orkronito je l' unua
Similas, jen, la tria je la dua.
Abomenindulinoj! Kial tion
Vidigas vi al mi? Nun kvara! Mi
Blindiĝu! Ho, ĉu la parad' senfina
Etendos sin ĝis la renverso tondra
De l' mondo? Jen alia! nun, la sepa!
Mi pli ne vidu: tamen oka venas,
Portante per la man' spegulon, kiu
Al mi vidigas pli ankoraŭ, kiuj
Duoblajn globojn kaj trioblajn sceprojn
Mantenas: teruraj'! Mi nun rekonas
La veron: ĉar sangmakulita Bankvo
Per montra fingro kun ridet' fiera
Almontras ilin kiel siajn. Kio!

La Aperajoj malaperas.

Ĉu tio estas vera?

UNUA SORĈISTINO.

Jes, vera tiu antaŭdiro:
Sed kial de Makbet' la miro!
Nun lian koron ni ĝojigu,
Kaj mirindaĵojn ekvidigu:
Tra la aero melodia
Muziko sonu, dum en nia
Antikva danco ni rondiros:
Kaj nia glora reĝo diros:
La ruzaj artoj, kiujn uzis
La sortulinoj, min amuzis.

MAKBETO.

Do kie estas ili? Foririntaj?
Ĉi tiu malfeliĉa horo estu
Plej malbenota en la kalendaro!
Eniru!

Venas Lenokso.

LENOKSO.

Kion via Moŝto volas?

MAKBETO.

Ĉu vi la sortulinojn vidis?

LENOKSO.

Ne.

MAKBETO.

Ĉu ili ne renkontis vin?

LENOKSO.

Envero,

Ne, via Moŝto.

MAKBETO.

Estu la aero
Infektodona, kie ili rajdas;
Kaj malbenitaj estu ĉiuj, kiuj
Al ili fidas! Mi piedfrapadon
Ekaŭdis de ĉevaloj: kiuj estis?

LENOKSO.

Nur du aŭ tri, por vin sciigi, ke
Makdufo rapidiris al Anglujo.

MAKBETO.

Anglujo!

LENOKSO.

Jes, Anglujo, via Moŝto.

MAKBETO.

Ho tempo, vi malhelpas miajn farojn
Terurajn: cel' rapide elpensita
Postulas rapidiran plenumadon:
De tiu ĉi momento miaj pensoj,
Apenaŭ naskiĝintaj, sian volon
Efektivigos, kaj eĉ nun, por vesti
Per faroj miajn pensojn, la kastelon
Makdufan mi ekkaptos, la graflandon
Okupos; per la glavo mi mortigos
Edzinon lian, liajn geinfanojn,
Kaj ĉiujn, kiuj nomas sin parencoj.
Mi ne intencas vante fanfaroni;
Mi tion faros antaŭ malvarmiĝo
De mia celo. For, vidaĵoj ĉiaj!
Nu, min konduku tien, kie trovas
Sin la sinjoroj.

Ĉiuj foriras.

Fifo. La Kastelo de Makdufo.

Venas GRAFINO MAKDUFO kun sia FILO kaj ROSSO.

GRAFINO MAKDUFO.

Sed kion do li faris, por ke li
De l' lando rapidiru?

ROSSO.

Pacience
Atendi oni devas.

GRAFINO MAKDUFO.

Pacienco!
Sed kie estis lia? Li foriris
Malsaĝe: se ne agoj niaj, timoj
Nin ofte faras ŝajne perfiduloj.

ROSSO.

Vi scias ne, ĉu timo aŭ prudento
Influis lin.

GRAFINO MAKDUFO.

Prudento! La edzinon
Forlasi, kaj infanojn, kaj kastelon,
Kaj ĉiujn signojn de la nobeleco,
En land', de kiu li forkuris! Li
Ne amas nin: al li la sento mankas
Natura: ĉar la eta troglodito
La plej malaltekreska el la birdoj,
Patrino de idaro en la nesto,
Kuraĝas kontraŭstari al la strigo.
En la pezado multe superpezas
La timo lian amon; kie estis
Prudento, kiam tiel senracie
Li forrapidis?

ROSSO.

Ho kuzino mia,
Sindetenema estu: via edzo,
Prudenta, saĝa, nobla, bone konas
La krizojn de la tempoj. Mi ne pli
Kuraĝas diri, sed kruelaj estas
Ĉi tiuj tempoj, kiam oni taksas
Nin, senkulpulojn, kiel perfidantojn;
Kaj ni la onidirojn akordigas
Kun niaj timoj, sur sovaĝa maro
De malcertec' enŝipiĝinte, tien
Kaj reen moviĝante. Forpermeson
Mi petas, post ne longe revenonte;
Aferoj povas ne plimalboniĝi,
Sed nun atingos baldaŭ la antaŭan
Nivelon. Ĉiujn miajn bondezirojn,
Kuzeto bela.

GRAFINO MAKDUFO.

Li senpatra estas
Kvankam li havas patron.

ROSSO.

Miaj sentoj,
Se mi pli longe restos, malvirigos
Min, malhelpante vin, kaj hontigante
Min mem. Mi tuj foriras.

Li foriras.

GRAFINO MAKDUFO.

Via patro
Jam mortis. Kiel do vi povos vivi?

FILO.

Mi faros same kiel la birdetoj.

GRAFINO MAKDUFO.

Manĝante vermojn aŭ muŝetojn?

FILO.

Sole
Per tio, kion mi akiros, kiel
La birdoj.

GRAFINO MAKDUFO.

Kompatinda birdo, vi
Neniam timos la kaptilon.

FILO.

Kial
Mi timos ĝin, patrino? Oni faras
Kaptilojn ne por la malriĉaj birdoj.
Sed mia patro ne en vero mortis.

GRAFINO MAKDUFO.

Jes, vere; kiel vi alian gajnos?

FILO.

Ne, kiel vi alian edzon gajnos?

GRAFINO MAKDUFO.

Mi povus cent aĉeti ĉe l' vendejo.

FILO.

Do vi aĉetos ilin por revendo.

GRAFINO MAKDUFO.

Vi havas pli da sprito ol da jaroj.

FILO.

Ĉu mia patro estis perfidulo?

GRAFINO MAKDUFO.

Jes, vere.

FILO.

Kio estas perfidulo?

GRAFINO MAKDUFO.

Tiu, kiu ĵuras kaj mensogas.

FILO.

Ĉu estas ĉiuj, kiuj tion faras, perfiduloj?

GRAFINO MAKDUFO.

Ĉiu, kiu tion faras, estas perfidulo, kaj pendiginda.

FILO.

Ĉu ĉiuj estas pendigindaj, kiuj ĵuras kaj mensogas?

GRAFINO MAKDUFO.

Ĉiuj.

FILO.

Kiu devos pendigi ilin?

GRAFINO MAKDUFO.

La honestuloj.

FILO.

Do la mensoguloj kaj ĵuruloj estas malsaĝuloj, ĉar la mensoguloj kaj ĵuruloj sufiĉas por venki la honestulojn kaj pendigi ilin.

GRAFINO MAKDUFO.

Nu, Dio helpu vin, petoluleto! Sed kion vi faros, por havigi patron?

FILO.

Se li estus mortinta, vi lin plorus, se ne, tio vidigus al mi, ke mi baldaŭ ricevos novan patron.

GRAFINO MAKDUFO.

Babiluleto, kiom vi parolas!

Venas Sendito.

SENDITO.

Saluton, via Moŝto! Vi ne konas
Min, kvankam mi perfekte scias vian
Altrangon, sed mi timas, ke danĝero
Alproksimiĝas vin: se vi konsilon
De neinstruitulo volas sekvi,
Ne restu tie ĉi; for, kun la filoj.
Mi ŝajnas sovaĝul' vin timigante:
Sed ne antaŭsciigi vin pli estus
Kruele. Dio vin protektu! Ne
Kuraĝas mi plu resti.

Li foriras.

GRAFINO MAKDUFO.

Sed kien povas mi foriri? Kion
Malbonan faris mi? Sed mi memoras,
Ke sur ĉi tiu ter' malbono ofte
Laŭdata estas, kelkafoje fari
Bonaĵojn oni nomas malsaĝeco:
Do kiel mi virinan senkulpigon
Pretendas, ke malbonon mi ne faris?

Venas Mortigistoj.

Kiuj estas tiuj ĉi?

UNUA MORTIGISTO.

Kie estas via edzo?

GRAFINO MAKDUFO.

Mi kredas, ne en tia malsanktejo,
En kiu tia homo, kia vi,
Lin povos trovi.

UNUA MORTIGISTO.

Li perfida estas.

FILO.

Harega sentaŭgulo, vi mensogas!

UNUA MORTIGISTO.

Kokido, kion?

Frapanto lin por ponardo.

Fiŝid' de perfideco!

FILO.

Mi mortiĝis,
Patrino: kuru for, mi petas vin!

Li mortas.

Grafino Makdufo foriras, kriegante «Mortigo!» La mortigistoj foriras post ŝi.

SCENO TRIA

Anglujo. Antaŭ la reĝa palaco.

Venas MALKOMO kaj MAKDUFO.

MALKOMO.

Ni trovu dezertejon, por ellasi
La larmojn, kiuj premas niajn brustojn.

MAKDUFO.

Plibone ni mantenu niajn glavojn
Mortigajn, por defendi la patrujon,
Kuŝantan sub kalkano de tirano.
Plivastiĝadas ĉiutage krioj
De l' buŝoj de vidvinoj kaj de orfoj,
Frapante la ĉielon, kiu eĥas
Responde, kunplorante kun Skotlando.

MALKOMO.

Mi ekproklamos ĉie la bezonojn
De mia lando, laŭokaze ilin
Plenumos. Tio, kion vi ĵus diris,
Antaŭenpuŝos eble l' entreprenon
De ni celatan. Tiun ĉi tiranon
Abomenindan oni kredis justa
Antaŭe: vi lin amis, li malbonon
Al vi ĝis nun ne faris. Mi nur estas
Junulo; kaj vi eble konsideros,
Ke saĝe estos min oferi, kiel
Ŝafidon, por eviti la koleron
De tiu ĉi demono.

MAKDUFO.

Mi ne estas
Perfida.

MALKOMO.

Sed Makbeto estas. Foje
Grandanimulo povus deflankiĝi,
Por elplenumi reĝan komision.

Sed min pardonu; mi ne povas ŝanĝi
Naturon vian; la anĝeloj havas
Brilecon, kvankam la plej brila falis:
Se eĉ malvirto portus veston helan,
Mienon sian propran havus virto.

MAKDUFO.

Mi malesperas.

MALKOMO.

Viaj agoj igis
Min dubi vian viran fidelecon;
Ĉar kial vi la filon kaj edzinon—
Ligilojn alteprezajn de la amo—
Forlasis, ne dirinte adiaŭon?
Nur miaj timoj, ne suspektoj miaj,
Vin malhonori ŝajnas—kion ajn
Mi pensu, eble vi justulo estas.

MAKDUFO.

Sangadu, kompatinda patrolando!
Starigu, tiraneco, vian bazon,
Justeco vin ne povas kontraŭstari;
Ĉar la suferoj de patrujo nia
Prezentas garantion de titolo
Al la tirano; nobelul', adiaŭ:
Mi ne la rolon ludus de l' fripono,
Al kiu vi aludas, por ricevi
La tutan havon de la uzurpinto,
Kun la riĉaĵoj de la oriento.

MALKOMO.

Ne ofendiĝu. Mi ne diris tion
Pro timo kontraŭ vi. Patrujo nia,
Ho ve! sub peza jugo subpremiĝas;
Ĝi ploras, ĝi sangadas, ĉiutage
La sum' de ĝiaj vundoj pliiĝadas:
Mi kredas, ke por la subten' de miaj
Reĝrajtoj amikaro tuj sin levos,
Ĉar multaj miloj jam de Anglolando
Promesis sindoneme sian helpon.
Sed, malgraŭ ĉio, kiam mi la kapon
De la tirano havos sub piedoj,
Aŭ portos ĝin je l' pinto de la glavo,
La kompatinda patroland' enhavos
Pli da malvirtoj ol antaŭe, pli
Da suferado pro la malbonaĵoj
De la reĝonto.

MAKDUFO.

Kia estas li!

MALKOMO.

Min mem pridiras mi, mi, kiu havas
Enradikitajn tiamaniere
La malpuraĵojn de malvirto mem,
Ke, kiam ili estos malkaŝitaj,
La nigra koro de Makbeto ŝajnos
Neĝblankan veston porti, kaj regatoj
Lin taksos kiel ŝafon, en komparo
Kun la senmezuregaj kruelaĵoj
De mi, la lupu.

MAKDUFO.

Ne el la legioj
De la infer' flamanta povas veni
Diablo pli praktika je malbono,
Ol mem Makbeto.

MALKOMO.

    Mi lin konas kiel
Sangaman, avareman, perfidulon,
Malican, kulpan je la tuta aro
De pekoj: sed al mia volupteco
Ne estas lim': edzinoj kaj filinoj,
Patrinoj kaj fraŭlinoj viaj povus
Ne kontentigi miajn amdezirojn;
Kaj ĉiujn malhelpaĵojn, eĉ plej fortajn
Por kontraŭstari ilin, mi disbatus
Laŭ mia volo: ja plibone estus
Ke eĉ Makbet', ol tia, reĝu.

MAKDUFO.

    Vere
Senlima malĉasteco la naturon
De tiraneco havas: jam ĝi kaŭzis
La fruan nenecesan renversiĝon
De l' tron' de multaj reĝoj. Sed ne timu
La vian supreniri: ĉar vi povos
Indulgi en sekreto viajn pekojn,
Dum vi ŝajnigas rolon de ermito.
Sufiĉe da virinoj plej cedemaj
Ni havas; kiuj ĝoje sin dediĉos
Por plaĉi vian malĉastecon,—kiu
Similas al vultur' glutama,—kiam
L' amindamanto estas la reganto.

MALKOMO.

Kun tio en mi kreskas avareco
Supera, tia ke, se mi fariĝus
Regnestro, mi forigus la nobelojn,
Por ke proprigu mi al mi iliajn
Bienojn; mi de tiu la juvelojn
Dezirus, de alia la domegon.
Ju pli mi havus des pli mi sopirus:
Falsanto, mi per novaj dokumentoj
Pretendus punojn kontraŭ la justuloj,
Per konfiskado de la posedaĵoj
Pliriĉigante min.

MAKDUFO.

    La avareco
Ol malĉastec' radikon pli profundan
Prezentas, kiu pasas kun juneco,
Kaj jam regnestrojn multajn ĝi detruis:
Ne timu tamen, ĉar Skotlando havas
Sufiĉe por vin kontentigi: ĉio
Eltolerebla estas kunigate
Kun kelkaj bonaj ecoj.

MALKOMO.

    Mi neniajn
Posedas: tiujn, kiuj plinobligas
Animon reĝan, kiel la justeco,
Vereco, modereco, sindoneco,
Persisto, kompateco, humileco,
Kuraĝo, pacienc', animforteco,
Ne ŝatas mi, kontraŭe, al mi plaĉas
De ĉiu krim' la formojn diversigi
Multmaniere. Se mi povus, mi
Preferus la ĉielon kun infero
Kunmiksi, ĉiujn homojn malpacigi,
Internacian pacon elforigi.

MAKDUFO.

Skotlando, ho Skotland'!

MALKOMO.

Ĉu tia viro
Regnestri devus, diru, ĉar mi havas
Naturon vere tian.

MAKDUFO.

Tia viro
Ne devus vivi. Ho naci' mizera,
Kun uzurpinto sangtrepita, kiam
Feliĉajn tagojn vi revidos, kiam
La vera heredant' de via trono,
Kalumniante sian rason, staras
Memkulpiginto? Via patro estis
Sanktulo: la reĝin', patrino via,
Pli ofte sur genuoj ol piedoj,
Senvivan vivon vivis, diservante.
Adiaŭ! La rakonto pri vi mem
Kaj viaj ecoj min ekzilas de
Skotlando. Mia kor', esperoj viaj
Ĉi tie mortas!

MALKOMO.

Ho Makdufo, via
Pasio nobla, de bonec' naskito,
Elviŝas el animo mia nigrajn
Suspektojn, min certigas pri honoro
Kaj fidindeco via. Jam Makbeto
Penadis per ĉi tiuj allogaĵoj
Min fari sia, kaj prudento vera
Malhelpas min tro rapidege agi:
Sed Dio ĉiopova traktu inter
Ni ambaŭ! Ĉar ŝip' mia velveturos
Laŭ via direktilo: mi maldiras
Kalumniaĵojn miajn ĵus diritajn,
Kaj neas ilin kiel malveraĵojn:
Virinon mi neniam malĉastigis;
Neniam mi ĵurrompis, mi apenaŭ
Avaris miajn proprajn heredaĵojn;
Neniam trompis per parolo mia,
Nek la diablon mem perfidi volus
Al lia egalulo; al mi plaĉas
Ne malpli vero, ol la vivo mem.
Kaj ĉio estis nur kalumniaĵoj
Kontraŭ mi mem: nun tio, kio vere
Mi estas, de vi restas disponebla,
Kaj de patrujo mia kara, kien
Sivardo, kun dek mil armitoj, iris,
Ĵus antaŭ ol vi tien ĉi alvenis.
Nun ni ekiru kune, kaj sukceso
Respondu al apero nia justa!
Sed kial vi silentas do?

MAKDUFO.

Diraĵoj,
Jen plezurigaj al mi kaj jen male
Samfoje, ŝajnas preskaŭ mirrakontoj.

Venas Kuracisto.

MALKOMO.

Nu, ĝis revido. Ĉu la reĝ' eliros?

KURACISTO.

Sinjoro, jes: nun kompatindularo
Atendas, por ke li mantuŝu ilin:
Plej fortaj provoj de la kuracarto
Iliajn malsanegojn malsukcesis
Formovi; sed je la mantuŝo reĝa—
Ĉar Di' sanigan povon al li donis—
Ekresaniĝos ili.

MALKOMO.

Mi vin dankas.

La kuracisto foriras.

MAKDUFO.

Kiel sin nomas tiu malsanego?

MALKOMO.

Ĝin oni nomas la «malsano reĝa»;
Mi vidis tie ĉi la bonan reĝon
Miraklojn fari. Kiamaniere
De Dio li ĉi tiun povon havas,
Nur scias li: sed multajn malsanulojn,
Ŝvelintajn per ulceroj, kompatindajn,
Pri kiuj malesperis kuracistoj,
Li resanigas, pendigante ĉirkaŭ
Iliaj koloj specon da monero,
Samtempe al la sankta Di' preĝante,
Kaj oni diras, ke l' heredontaro
Sinsekve tiun benon kuracartan
Ricevos. Kun ĉi tio li posedas
La dian profetarton, kaj per dotoj
Similaj rimarkindaj de persono
Kaj de spirito estas li benita.

Venas Rosso.

MAKDUFO.

Rigardu, kiu venas tien ĉi.

MALKOMO.

Sampatrujano mia; sed mi ne
Lin konas.

MAKDUFO.

Mia kuzo tre afabla,
Ĝojege mi revidas vin.

MALKOMO.

Mi nun
Lin konas. Bona Dio laŭokaze
Finigu nian longan apartiĝon!

ROSSO.

Amen, sinjoro.

MAKDUFO.

Ĉu Skotlando statas
Kiel antaŭe?

ROSSO.

Kompatinda lando,
Ho ve! ĝi, sin apenaŭ rekonante,
Ne povas nomi sin patrujo nia,
Sed nia tombo; kie nur ridetas
Pri ĝia malfeliĉo nesciantoj,
Kaj kie oni ne rimarkas ĝemojn
Kaj korŝirantajn kriojn, sed singulto
De kordoloro ŝajnas ordinara
Eksento, ordinara de mortintoj
Funebro, kaj bonuloj, kiuj sentas
En si la ĝojon de la viv', ne scias
Ĉu morto per perforto aŭ perfido
Neatendite frapos ilin, antaŭ
Ol velkos la floretoj, kiujn ili
Sur siaj ĉapoj portas.

MAKDUFO.

Ho, rakonto
Preciza, sed tro vera!

MALKOMO.

Ĉiu horo
Malfeliĉaĵojn novajn gravediĝas.

MAKDUFO.

Kiel edzino mia statas?

ROSSO.

Bone.

MAKDUFO.

Kaj la infanoj?

ROSSO.

Bone ankaŭ.

MAKDUFO.

Do ne
Maltrankviligis ilin la tirano?

ROSSO.

Trankvilajn tute mi forlasis ilin.

MAKDUFO.

Ne estu vortŝparema, sed parolu.

ROSSO.

Je l' tempo, kiam mi ĉi tien venis,
Por diri la rakonton kortuŝantan,
Mi aŭdis, ke arego da bravuloj
Jam interligis sin ribele—kion
Al mi konfirmis forte la vidaĵo
De granda soldataro de l' tirano:
Nun helpon ni bezonas; via sola
Ĉeesto en Skotlando amasigus
Soldatojn, bataligus eĉ virinojn,
Malfeliĉaĵojn nunajn por eligi.

MALKOMO.

Konsolu ilin per sciigo, ke
Ni tien iras: ĉar la bona reĝo
De Angllando al ni komisiis
Sivardon bravan kun dek mil armitoj,
Kaj nek pliaĝa ol li, nek pli sperta,
Soldato estas inter kristanaro.

ROSSO.

Mi volas, ke respondan konsoladon
Mi povus doni! Sed paroloj miaj
En la aero de l' dezerto volus
Kriiĝi, kie ne ekaŭdus ilin
Orelo homa.

MAKDUFO.

Ĉu rilatas ili
Al la afero ĝenerala, aŭ
Privata?

ROSSO.

Ĉiujn honestulojn ili

Koncernas, sed vin ĉefe.

MAKDUFO.

Se min mem,
Eldiru al mi tuj novaĵon vian.

ROSSO.

Oreloj viaj ne al lango mia
Malamon sentu, kiu nun aŭdigas
Al ili la plej malĝojigan sonon
Elparoleblan.

MAKDUFO.

Hm! mi ĝin divenas.

ROSSO.

Kastelon vian oni ekokupis
Subite, kaj edzinon vian kaj
Infanojn oni buĉis kruelege.
Se mi aldirus la detalojn, tio
Aldonus ŝajne vian morton ankaŭ
Al la buĉad' de la gemortigitoj.

MALKOMO.

Ho bona Dio! Sed ne kovru tiel
Per la ĉapelo, kamarad', la frunton;
Esprimu buŝe kordoloron, kiu
Ne parolate pruvas, ke la koro
Elkrevas.

MAKDUFO.

Ĉu vi diris ankaŭ miajn
Infanojn?

ROSSO.

Jes, edzinon, kaj infanojn,
Servistojn, ĉiujn, kiujn oni trovis.

MAKDUFO.

Kaj mi forestis! La edzinon ankaŭ?

ROSSO.

Mi diris.

MALKOMO.

Konsoliĝu: kuracilojn
Ni faru el ĉi tio, por kuraci
Per venĝo nia kordoloron nian
Mortigan.

MAKDUFO.

Li infanojn ne posedas.
Ho, ĉiujn miajn gekarulojn? Ĉu
Vi diris, ĉiujn? Akcipitr' infera!
Ho, tutan mian belan kokidaron
Kun la patrino, senkompate?

MALKOMO.

Devas
Vi kiel viro ĝin batali.

MAKDUFO.

Certe

Mi tion faros, sed mi kiel viro
Ĝin devas senti. Mi ne povas ne
Memori, ke ĉi tiuj geamatoj
Ekzistis, al mi pli ol viv' karegaj.
Ĉu Dio rigardante ne protektis
La senkulparon? Oni frapis ilin
Pro vi, Makdufo kulpa, kiu estas
Nenio; ĉar ne pro iliaj krimoj
Okazis la buĉado, sed pro miaj.
Ripozu ili nun en paco!

MALKOMO.

Tio
Ĉi estu do al vi la akriĝilo
De via glavo: kordoloro vin
Ekkolerigu, al vi ne dormigu
La sentojn, ilin veku.

MAKDUFO.

Ho, mi povus
Virinan rolon ludi je l' okuloj,
Kaj venĝon fanfaroni per la lango!
Sed, kompatema Dio, mallongigu
La intertempon, kaj vizaĝo kontraŭ
Vizaĝo tiun ĉi demonon skotan
Al mi konduku; en la tuja trafo
De mia glavekbato lin starigu:
Se li el pun' severa elturniĝos,
Lin ankaŭ Dio senkulpigu!

MALKOMO.

Bravan
Arion vi nun kantas. Ni rapidu
Al reĝ'; soldatoj niaj estas pretaj:
Ni nur bezonas forpermeson. La
Rikolto maturiĝas al la manoj
De ni, de l' ĉiopova Di' la iloj.
Kuraĝon: ĉar laboron kronas pago:
Post longa nokto venas fine tago.

Ili foriras.

AKTO KVINA

SCENO UNUA

Dunsinano. Vestiblo en la Kastelo.

Venas DOKTORO DE MEDICINO kaj serva SINJORINO.

DOKTORO.

Mi maldormis kun vi du noktojn, sed mi ne trovis vera vian raporton. Kiam la lastan fojon ŝi somnambulis?

SINJORINO.

De la tempo, kiam lia reĝa Moŝto foriris al la milito, mi vidis ŝin ellitiĝi, surĵeti sur sin la ĉambroveston, malfermi la tirkeston de sia skribtablo, eltiri paperon, faldi ĝin, skribi sur ĝi, legi la skribaĵon, poste ĝin sigeli, kaj reenlitiĝi; sed la tutan tempon profunde dormantan.

DOKTORO.

Vere, jen nenatura tumulto en la homa nervaro, ricevi samfoje la utilon de dormo, kaj efektivigi la farojn de maldormo! Dum tiu dormema ekscitiĝo, krom la somnambulo kaj aliaj aferoj, kion iafoje vi aŭdis ŝin dirantan?

SINJORINO.

Tion, sinjoro, kion mi ne volas raporti.

DOKTORO.

Al mi vi povas, kaj decas, ke vi faru tion.

SINJORINO.

Nek al vi nek al alia, ĉar mi ne havas atestanton, por konfirmi tion, kion mi certigas.

Venas Grafino Makbeto portante kandelon.

Jen, ŝi venas! Ŝi havas la kutiman mienon; kaj, pro mia honoro, somnambulino. Observu ŝin proksime.

DOKTORO.

Kiamaniere ŝi ricevis tiun kandelon?

SINJORINO.

Nu, ĝi staris apude: ŝi ĉiam havas lumaĵon apude, laŭ sia ordono.

DOKTORO.

Vi vidas, ke ŝiaj okuloj estas ne fermitaj.

SINJORINO.

Jes, sed sen vidpovo.

DOKTORO.

Kion ŝi nun faras? Rigardu, kiel ŝi frotas la manojn.

SINJORINO.

Ĝi estas ŝia kutima ago, tiamaniere ŝajnplavi la manojn: mi vidis ŝin tion faradi dum plena kvaronhoro.

GRAFINO MAKBETO.

Jen ankoraŭ makulo.

DOKTORO.

Aŭskultu! Ŝi parolas; mi skribos tion, kion ŝi eldiros, por helpi pli bone mian memoron.

GRAFINO MAKBETO.

For, malbenita makulo! for, mi diras! Unu; du; bone, estas la horo por fari ĝin.—La infero estas malhela! Fi, via Moŝto, fi! Vi, soldato, timplena? Kial ni devus timi, ke tion sciu la tuta mondo, ĉar povas kulpigi nin neniu? Sed, kiu kredus, ke la maljunulo havas tiom da sango en la korpo?

DOKTORO.

Ĉu vi rimarkas tion?

GRAFINO MAKBETO.

La Grafo de Fifo havis edzinon; kie nun ŝi estas? Kio do, ĉu tiuj ĉi manoj neniam estos puraj? Ĉesigu tion, via Moŝto, ĉesigu tion: pro viaj eksaltoj vi difektas ĉion.

DOKTORO.

For, for; vi eksciis tion, kion vi ne devis scii.

SINJORINO.

Estas certe, ke ŝi preparolis tion, kion ŝi ne devis preparoli; nur Dio scias tion, kion ŝi spertis.

GRAFINO MAKBETO.

Jen, ankoraŭ restas laodoro de l' sango: la tuta parfumaro de Arabujo ne povus bonodorigi tiun ĉi maneton. Ho, ho, ho!

DOKTORO.

Kia sopirego! Ŝi havas la koron zorgpremitan.

SINJORINO.

Mi ne volus havi en la brusto tian koron pro kia ajn korpa nobeliĝo.

DOKTORO.

Bone, bone, bone.

SINJORINO.

Dio volu, ke tiel estu, sinjoro.

DOKTORO.

Tiu ĉi malsano estas de mi tute nekuracebla: tamen mi konis kelkajn somnambulintojn, kiuj dece mortis en lito.

GRAFINO MAKBETO.

Lavu la manojn, surmetu la ĉambroveston. Ne paliĝu.—Mi ankoraŭ diras, ke Bankvo enteriĝis: li ne povas eliri el la tombo.

DOKTORO.

Ĉu vere?

GRAFINO MAKBETO.

Al lito, al lito! Oni frapas ĉe la pordego: venu, venu, venu, donu al mi la manon. Faro farita ne estas malfarebla. Al lito, al lito!

Ŝi foriras.

DOKTORO.

Ĉu ŝi nun enlitiĝos?

SINJORINO.

Jes, tuj.

DOKTORO.

Strangaĵojn oni diras: nenaturajn
Suferojn naskas nenaturaj faroj.
Spiritoj kulpaj diras la sekretojn
Al siaj kapkusenoj: ŝi bezonas
La pastron, pli ol kuraciston. Dio
Pardonu ĉiujn nin! Pri ŝi atentu;
De ŝi formovu ĉiujn difektilojn,
Kaj ŝin prizorgu. Tiel, bonan nokton:
Ŝi min mirigis, kaj vidadon mian
Konfuzis. Miajn pensojn mi retenas.

SINJORINO.

Doktoro, bonan nokton.

Ili foriras.

SCENO DUA

Kamparo apud Dunsinano.

Trumpetado antaŭ standardoj. Venas MENTETO, KATNESO, ANGUSO, LENOKSO, kaj SOLDATOJ.

MENTETO.

L' armeo angla nun alproksimiĝas,
Je la komando de l' reĝid' Malkomo,
Sivardo lia onklo, kaj Makdufo:
Flamigas ilin venĝa sangavido,
Ĉar la insultoj, kaj suferoj gravaj
De ili subtenitaj eĉ monaĥon
Al la alarmo sanga, senkompata,
De la milito pikus.

ANGUSO.

Jes, ni ilin
Renkontos apud la arbar' Birnama,
De kie ili venas.

KATNESO.

Kiu scias,
Ĉu Donalben' kun sia frato venos?

LENOKSO.

Sinjoro, certe ne: mi havas liston
De l' eminentularo: de Sivardo
La filo, kaj aliaj senbarbuloj
De lia fruvireco, kiuj venas
La provon fari.

MENTETO.

Kion la tirano
Ekfaras?

KATNESO.

Li fortigas Dunsinanan
Kastelon. Kelkaj diras, ke li estas
Freneza; kaj aliaj, kiuj malpli
Malamas lin, ĝin nomas furioza
Kuraĝo; sed li siajn partianojn
Ne povas fari obeemaj.

ANGUSO.

Liaj
Mortigoj nigraj ligas liajn manojn,
Ĉar novaj ribelantoj riproĉadas
Perfidon lian; tiuj, kiuj servas
Lin, tion faras nur pro la servado,

Kaj ne pro amo: li la reĝan kronon
Tro peza tro glitema trovas, kiel
Ŝtelisto malgrandega la mantelon
De grandegulo.

MENTETO.

Kiu tial povas
Riproĉi tiun, kiu, disŝirate
Pro devo al regnestro, kaj teruro
Al la kruelaj faroj de l' tirano,
Ekdeflankiĝas por ribeli?

KATNESO.

Ni
Antaŭen marŝu, por prezenti nin
Al nia rajta reĝo obeemaj: ĝoje
La kuraconton de patrujo nia^[1]
Malsana ni renkontu, pretaj verŝi
Sangeron nian lastan, por forigi
El nia lando la tiranon.

LENOKSO.

Verŝi
Almenaŭ ĉiom, kiom ĝi bezonos,
Ke l' floro vivu, kaj la herboj dronu
Malbonaj. Ĝis Birnamo do ni marŝu.

SCENO TRIA

Dunsinano. Salono en la Kastelo.

Venas MAKBETO, DOKTORO, kaj SEKVANTARO.

MAKBETO.

Ne pli da «onidiroj»: ĉiuj for!
Ĝis la arbar' Birnama formoviĝos
Al Dunsinan', mi ne al timo cedos.
Malkomo, kia estas li! Ĉu ne
Naskita de virino? La spiritoj,
Spertuloj pri okazontaĵoj homaj,
Al mi proklamis: «Timu ne, Makbeto,
Neniu de virin' naskita povos
Fariĝi via superanto». Iru,
Perfidaj grafoj, kaj aligu vin
Al anglaj manĝeguloj, se vi volas,
Ĉar mia kor' kaj forto de animo
Skuiĝos nek per dubo nek per timo.

Venas Servisto.

Vizaĝon vian blankan la diablo
En nigran ŝanĝu, vi malbravegulo!
Kial vi tian elrigardon havas
Anseran?

SERVISTO.

Estas dek mil—

MAKBETO.

Ĉu anseroj,
Fripono?

SERVISTO.

Militistoj, via Moŝto.

MAKBETO.

Pikigu la vizaĝon, por ruĝigi

Teruron vian, vi blankhepatulo.
Sed kiaj militistoj, malsaĝulo?
Animo via mortu! viaj vangoj,
Pro timo, senkoloraj konsilantoj
Al timo ŝajnas. Kiaj militistoj,
Blankulo?

SERVISTO.

La militistaro angla.

MAKBETO.

Vizaĝon vian for de tie ĉi.

Servisto foriras.

Seton'! Pli ol malĝoja mi min sentas,
Ĉar rigardante—ho, Setono!—Krizo
La nuna min por ĉiam aŭ starigos
Aŭ malstarigos. Jam sufiĉe longe
Mi vivis: mia vivsezono atingas
L' aŭtunon kun la flava foliaro
Velkinta, kaj benaĵojn, kiuj devus
La maljunecon akompani, kiel
Honoro, amo, obeemo, aroj
Da geamikoj, mi ne povas havi,
Sed anstataŭe fortajn malbenaĵojn
Mallaŭte elspiratajn, buŝlaŭdadon,
Flatadon, kiujn la mizera koro
Rifuzi volus, tamen ne kuraĝas.
Setono!

Venas Setono.

SETONO.

Kion deziras via Moŝto?

MAKBETO.

Kio

Da nova?

SETONO.

Ĉio estas konfirmita.

MAKBETO.

Mi batalados, ĝis de miaj ostoj
La karno falos dehakita. Donu
Al mi armaĵon mian.

SETONO.

Ne ankoraŭ

Vi ĝin bezonas.

MAKBETO.

Sed mi ĝin surmetu.

Pli da rajdistoj sendu for, la tutan
Kamparon por esplori; la timulojn
Pendigu. Donu al mi la armaĵon.
Doktoro, kiel la malsanulino
Nun statas?

DOKTORO.

Ŝi ne havas, via Moŝto,
Malsanon tiom, kiom korpremantajn
Fantaziaĵojn, kiuj la ripozon
Al ŝi malhelpas.

MAKBETO.

Tion do kuracu.

Ĉu vi ne povas al spirit' malsana

Almeti kuracilon, elradiki
El la memoro korŝirantan zorgon,
Forigi el la cerbo malĝojaĵojn,
Kaj per dormiga dolĉa forgesilo
Eligi el la brusto tiun ŝtofon
Premigan al la koro?

DOKTORO.

Pri ĉi tio
La malsanulo devas sin kuraci.

MAKBETO.

Forĵetu drogojn al la hundoj, mi
Malŝatas ilin. Vestu min per mia
Armaĵo, donu al mi la bastonon.
Setono, sendu for; Doktor', la grafoj
Forlasas min.—Rapidu.—Se vi povus,
Doktoro, analizi la urinon
De mia lando, kaj diagnozante
Eltrovi la malsanon, kiun ĝi
Suferas, per laksiloj purigante,
Ĝis kiam ĝi perfekte resaniĝos,
Mi vin aplaŭdus, ĝis ĉiel' ehante
Rebatus miajn vortojn. Senvestigu
Min je l' armaĵo, kia do seneo^[2],
Rabarbo, aŭ laksiga drogo povus
La anglojn fortimigi el la lando?
Ĉu vi jam aŭdis pri ilia veno?

DOKTORO.

Jes, via Moŝto; viaj preparigoj
Sentigas sin.

MAKBETO.

Alportu ĝin post mi^[3].
Ne timos mi pri morto aŭ veneno,
Ĝis de l' arbar' Birnama la alveno.

DOKTORO. (Flanken).

Se nur de Dunsinano mi forirus,
Nenia pago reen min altirus.

Ili foriras.

SCENO KVARA

Kampero proksime de la Birnama arbaro.

Tamburado antaŭ standardoj. Venas MALKOMO, maljuna SIVARDO, kaj lia FILO, MAKDUFO,
MENTETO, KATNESO, ANGUSO, LENOKSO, ROSSO, kaj soldatoj, kiuj marŝas.

MALKOMO.

Ho kuzoj, mi esperas, ke la tagoj
Alproksimiĝas, kiam ĉiu homo
Kastelon sian trovos sendanĝera.

MENTETO.

Ni ne ĝin dubas.

SIVARDO.

Kiel oni nomas
Arbaron tiun?

MENTETO.

La arbar' Birnama.

MALKOMO.

Soldatoj, vi dehaku ĉiu branĉon,
Kaj antaŭ vi ĝin portu: tiel ni
Elkaŝos de militistaro nia
La vicojn, kaj la malamikoj faros
Malĝustan takson pri ilia nombro.

SOLDATOJ.

Ni tion faros.

SIVARDO.

Oni diris, ke la
Tirano tromemfida sin fortigas
En Dunsinano, preta por toleri
Sieĝon.

MALKOMO.

Jen la ĉefa defendilo
Por li: ĉar ĉiam, kiam la okazo
De ribelado sin prezentas, ĉiuj,
Ĉu altranguloj aŭ aliaj, ĝoje
Profitas ĝin, neniuj la servadon
Daŭrigas, krom nur tiuj, kies koroj
En vero abomenas la aferon.

MAKDUFO.

Ni niajn juĝojn registrigu nur
Post la okazintaĵo, penadante,
Laŭ maniero de soldatoj viglaj,
Ke ni atingu nian celon.

SIVARDO.

Baldaŭ
La hor' al ni sciigos ĉion, kion
Ni havas, kion ne—atentu tion.
Laŭvole pensoj vagu en la kapoj,
La rezultaton nur decidus frapoj:
Al kiu la milito paŝu.

Ĉiuj formarŝas.

SCENO KVINA

Dunsinano. La internaĵo de la Kastelo.

Venas MAKBETO, SETONO, kaj SOLDATOJ. Tamburado antaŭ standardoj.

MAKBETO.

Pendigu la standardojn de l' eksteraj
Muregoj, la ekkrioj timaj bruas
Senĉese, «Ili venas»: la antikvaj
Fortikaj bastionoj de ĉi tiu
Kastel' de sieĝantoj la penadojn
Mokridos: tie ĉi kuŝadu ili,
Ĉis malsatego kaj tremfrosta febros
Konsumos ilin: se ne jam kun ili
Multegaj el aliĝintaro nia
Kunigis sin, ni barbo kontraŭ barbo
Renkontus maltimuloj la friponojn
Kaj reen batus ilin.

Ekkrioj de virinoj aŭdiĝas post la scenejo.
Kian bruon

Mi aŭdas?

SETONO.

La ekkriojn, via Moŝto,
De la virinoj.

Li foriras.

MAKBETO.

Preskaŭ mi forgesas
La timan senton: estis tempo, kiam
Nervaro mia nepre glaciigis
Je l' son' de noktomeza ekkriego,
Kaj, kvazaŭ vivoplenaj, miaj haroj
Ekrigidiĝis je rakont' timiga:
Sed vespermanĝis mi kun teruraĵoj,
Kun kiuj kutimiĝis miaj pensoj
Mortigaj loĝi, kaj nenio nun
Min eksaltigas.

Setono revenas.

Kial tiu krio?

SETONO.

Ĝus mortis la reĝino, via Moŝto.

MAKBETO.

Ŝi devus morti pli malfrue, kiam
Ni havus tempon por novaĵo tia.
La temp' senhalte glitas, glitas, glitas,
Apenaŭ rimarkebla de la homoj,
Ĝis kiam eĉ la lasta hor' finiĝos,
Kaj la pasintaj tagoj nur kondukas
Blindulojn al la tombo. Mallongviva
Kandelo, estingiĝu! Ĉar la homo
Promenas kvazaŭ moviĝanta ombro,
La rolon ludas de aktor' mallerta,
Sur la scenej' ne longe grimacanta,
Kaj poste malaperas. Homa vivo
Nur estas la rakont' de malsaĝulo,
Freneze sensencaĵojn krieganta
Sen ritmo kaj sen celo.

Venas Sendito.

Vi venas por paroli; tuj eldiru.

SENDITO.

Apenaŭ povas mi rakonti tion,
Kion mi vere vidis.

MAKBETO.

Tamen diru.

SENDITO.

Dum mi sur la monteto staris garde,
Birnamon rigardante, al mi ŝajnis,
Ke la arbaro sin ekmovas.

MAKBETO.

Sklavo,
Kaj mensogulo!

SENDITO.

Mi koleron vian
Toleru, se ne estas vere: de
Malproksimeco de tri mejloj ĝi
Videbla estas,—ŝajne, arbareto
Senhalte moviĝanta.

MAKBETO.

Se vi diras
Malvere, de la arbo plej proksima
Pendiĝos vi vivante, ĝis malsato

Velkigos vin: se vere, mi ne plendus,
Se vi la samon al mi farus. Al mi
Ekmankas memfideco, mi ekdubas
La dusencaĵojn de l' diablo, kiu
Mensogas, kvazaŭ li la veron diras:
«Ne timu, ĝis al Dunsinano venos
L' arbar' Birnama»: kaj al Dunsinano
Alproksimiĝas nun arbaro. Armu
Vin, armu vin, antaŭen! Se ĉi tio
Veraĵo estas, nin egalvaloros
Aŭ resto aŭ foriro. Mi komencas
Enui eĉ pri l' brilo de la suno,
Deziri la renverson de la mondo.
Alarmon sonorigu! Vento, blovu!
Ruino, venu! kiom ajn ni povu,
Ni faru tiom, en armaĵ' mortante,
Kaj brave ĝis la fino batalante.

Ĉiuj foriras.

SCENO SESA

Dunsinano. Antaŭ la Kastelo.

Tamburado antaŭ standardoj. Venas MALKOMO, MALJUNA SIVARDO, MAKDUFO kun sia militistaro portanta arbbranĉojn.

MALKOMO.

Sufiĉas: nun deĵetu la foliajn
Ŝirmilojn, kaj malkaŝu viajn nombrojn.
Vi, inda onklo, kun la helpo de
Tre nobla filo via, la atakon
Kondukos: dum ni kune kun Makdufo
Laŭ la komand' plenumos niajn devojn.
Ĉe vi l' afero restas.

SIVARDO.

Bonan ŝancon.
Se ni hodiaŭ la tiranon trovos,
Ni velku, se batali ni ne povos.

MAKDUFO.

Elspiru nian bruan trumpetadon,
De sanga batalmorto minacadon.

Ili foriras.

SCENO SEPA

Alia parto de la kampo.

Trumpetado. Venas MAKBETO.

MAKBETO.

Ligite al la fosto, kiel urso,
Ne povas mi forkuri, sed deviĝas
Batali. Kiu estas nenaskito
De la virino? Tian, aŭ neniun,
Mi timas.

Venas juna Sivardo.

JUNA SIVARDO.

Kiel vi nomas vin?

MAKBETO.

Junul', vi tremos,

Aŭdinte ĝin.

JUNA SIVARDO.

Ne, kvankam vi vin nomus
Per nomo pli terura, ol infero
Enhavas.

MAKBETO.

Mi Makbeto nomas min.

JUNA SIVARDO.

La mem diablo povas ne eldiri
Titolon de mi pli abomenatan.

MAKBETO.

Nek pli timigan.

JUNA SIVARDO.

Vi mensogas, nigra
Tirano; mi per mia glavo pruvos,
Ke mensogulo estas vi.

Ili batalas, kaj juna Sivardo falas mortigite.

MAKBETO.

Vi estis
Naskita de virino, do vi falis.
Mi ridas je la glavoj manuzitaj
De homoj naskiĝintaj de virino.

Li foriras. Trumpetado. Venas Makdufo.

MAKDUFO.

Ĉi tie mi la bruon aŭdis. Monstro,
Malkaŝu vin: se ne per mia mano
Vi falus, la spiritoj de edzino
Kaj de infanoj miaj min riproĉus
Ankoraŭ. Mi ne volas insulanojn
Batali, kiuj estas nur dungitaj
Por la milito, sed vin mem, Makbeto;
Se ne, mi mian glavon eningigos,
Senmakulitan: laŭ la bruo, kiun
Mi aŭdas, kredas mi, ke altrangulo
Proksime marŝas. Sorto, mi lin trovu!
Kaj mi ne petos pli.

Li foriru. Trumpetado post la scenejo. Venas Malkomo kaj maljuna Sivardo.

SIVARDO.

Ĉi tien, via Moŝto; la kastelon
Trankvile ekokupis ni; la aroj
De la tirano, vidu, ambaŭflanke
Batalas; brava estas la mieno
De l' grafoj en la batalado: ŝajnas,
Ke nun ni povas nin gratuli kiel
Venkintojn, ĉar la fin' alproksimiĝas.

MALKOMO.

Pli de la malamikoj ĉiuhore
Fariĝas niaj partianoj.

SIVARDO.

Plaĉu
Al vi eniri la kastelon.

Ili foriras. Trumpetado post la scenejo.

Alia parto de la kampo.

Venas MAKBETO.

MAKBETO.

Sed kial ludi rolon de Romano,
La malsaĝulo, kiu memmortigis,
Falante sur la pinton de la glavo?
Dum malamikoj restas, tranĉoj havas
Sur ili pli agrablan elrigardon.

Venas Makdufo.

MAKDUFO.

Infera hundo, cedu vin!

MAKBETO.

El ĉiuj
Mi vin evitis; sed retiru vin;
Animo mia pezan la riproĉon
Jam sentis pri mortigo de la viaj.

MAKDUFO.

Parolojn mi ne havas: mia glavo
Enhavas la respondon: for, fripono!
Sangsoifecon vian por esprimi,
Paroloj mankus.

Ili batalas.

MAKBETO.

Vane vi klopodas:
Egale vi l' aeron netranĉeblan
Impresus per tranĉrando via, kiel
Vi al mi sangellasis: vian glavon
Faligu sur vundeblajn kapojn; vivon
Mi havas ensorĉitan, sin cedontan
Neniam al naskita de virino.

MAKDUFO.

Forĵetu la esperojn pri l' sorĉaĵo:
Sciigu la demonon, kiun ĉiam
Vi servas, ke el la patrina ventro
Makdufo tromature elŝiriĝis.

MAKBETO.

La lango estu malbenita, kiu
Al mi proklamis tion, ĉar la parton
Pli viran de spirito mia ĝi
Difektis! kaj ĉi tiujn diablinojn
De nun neniu kredu, kiuj trompas
Per dusencaĵoj de sorĉart' la homojn,
Laŭvorte plenumante la promeson,
Sed kontraŭ tio, kion ni esperas.
Je vi mi ne batalu.

MAKDUFO.

Do vin cedu,
Timulo, kaj vivadu, por fariĝi
Spektaklo plej ridinda de homaro:
Ni vin pentrigos sur tolaĵo, kiel
La plej maloftajn monstrojn, subskribita,
«Jen vidu la tiranon».

MAKBETO.

Ne, neniel
Mi cedos min, por kisi la teraĵon
Je la piedoj de Malkomo, aŭdi
Ekkriojn malbenantajn de l' tumulta
Popolamaso. Kvankam la Birnama
Arbaro venis Dunsinanon, malgraŭ
Ke vi min kontraŭstaras,—vi naskita
Ne de virino—tamen mian eblon
Mi provos, protektante mian bruston
Per mia ŝild'. Makdufo, faru samon,
Kaj havu la venkit' eternmalamon!

Ili foriras, batalante. Trumpetado.

Retirado. Trumpetado. Venas, inter tamburado kaj standardoj, MALKOMO, MALJUNA SIVARDO, ROSSO,
la ceteraj GRAFOJ, kaj SOLDATOJ.

MALKOMO.

Al niaj forestantoj mi deziras
Feliĉan venon.

SIVARDO.

Kelkaj devis fali:
Sed tiuj, kiuj restas, pruvas nian
Triumfon aĉetita tre malkare.

MALKOMO.

Makduf' kaj via nobla filo mankas.

ROSSO.

La ŝuldon de soldato via filo
Jam pagis, via Moŝto: li nur vivis
Ĝis la printempo de la vira stato;
Apenaŭ tiun staton li atingis,
Senŝanceliĝe batalante, kiam
Li kiel viro mortis.

SIVARDO.

Ĉu li estas
Mortinta?

ROSSO.

Jes, kaj for de l' kamp' portita.
Funebro via ne egalvaloru
Indecon lian: tiamaniere
Ĝi ne posedus limon.

SIVARDO.

Vundojn antaŭe?

ROSSO.

Vere, sur la brusto.

SIVARDO.

Do li de Dio estu la soldato!
Se miaj filoj kun la haroj miaj
Egalenombraj estus, mi dezirus
Al ĉiu finon tiel noblan: jen
Pri lia mort' sonorigado mia.

MALKOMO.

Sed pli da funebrado li meritas,
Kaj mia devo estu ĝin plenumi.

SIVARDO.

Li ne meritas pli: laŭ la rakonto,
Li ludis inde sian rolon, kiam
Ĉi tiun terscenejon li forlasis.
Lin Dio benu! Ne senkonsoleblaj
Ni restu, ĉar jen venas pli da niaj.
Revenas Makdufo, portante sur fosto la kapon de Makbeto.

MAKDUFO.

Salutojn, reĝo! ĉar vi estas tia.
Jen, kie staras de la uzurpinto
La malbenita kapo: ĉiuj estas
Nun liberuloj: mi vin ĉirkaŭitan
De l' juvelar' de via regno trovas:
Mi do iliajn pensojn nur esprimas
Kaj bondezirojn, laŭte proklamotajn,
Kriante: «Reĝo de Skotland', salutojn!»
Trumpetado.

ĈIUJ.

Salutojn, Reĝo de Skotlando!

MALKOMO.

Ni ne intencas preterlasi multe
Da tempo, antaŭ ol ni nian konton
De amo saldos, kun vi kvitiĝante.
Vi grafoj kaj parencoj miaj, mi
Plinobeligas vin per la titolo
De lordoj, la unuaj, kiujn tiel
Skotland' honoris. Ĉion, kio restas
Farinda, ni ekfaru kiel eble
Plej frue, nome, la rehejmigadon
De ekzilitoj niaj, forkurintaj
De ruza tiraneco la intrigojn,
La kulpigadon de la ministraro
De tiu ĉi buĉist' mortinta kaj
Reĝino lia diabliniĝinta,
Memmortiginta, laŭ popola voĉo;
Kun helpo de la kompatema Dio
Atentu ni pri tio ĉi, kaj ĉio
Elplenumota, laŭ la tempo, loko,
Kaj la okazo de la devalvoko;
Al ĉiuj dankon, al ĉiu persono
Inviton al la reĝkronad' en Skono.
Trumpetado. Ĉiuj foriras.

PIEDNOTOJ.

[1] T. e. Malkomo.

[2] Seneo = senna, *séné fr.*

[3] Kompreneble tiu ĉi parolado direktiĝas jen al la doktoro jen al Setono.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MAKBETO ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by

following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt

data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT

84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.